

SLOVENEK

Cene inseratov:

Enostopenjske petlinke vrste malih
oglasov po Din. 7-50 in Din. 8-
veliki oglas nad 45 mm vi-
šine po Din. 2 50, posilna list
po Din. 4-.

Pri večjem naročilu popust.

Izbaja vsak dan izvenredni
ponedeljki in dnevi po praz-
niku ob 5. uri zjutraj.

Poština plačana v gotovini.

Naročnina
za državo SHS:
do preklica:
a) po pošti mesečno Din 14
b) dostavljen na dom
mesečno 12
za inozemstvo:
mesečno Din 23
Sobotna izdaja:
v Jugoslaviji Din 20
v inozemstvu 40

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; neizbrana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne bran.
Ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglaš.,
zagreb 39.011, sarajev 7563, praške in dunaj. 24.797.

Razgaljena Italija.

Spor med Grčijo in Italijo, ki je izbruhnil zaradi umora italijanske razmejitevne delegacije v Janini, je postal mednarodnega značaja, bržko je Mussolini v svojo zadoščenja stavil na Grčijo take zahteve, ki kruto žalijo suvereniteto male balkanske države. Efektivno pa so bili zadeti interesi tako balkanskih in njim sosednjih držav kakor tudi veseli, ko je italijansko brodovje brez predpovzoritve napadlo brezorožni, toda strateško skrajno važni kot, ki se nahaja zdaj pod italijansko zasedbo.

Grčija je apelirala na Društvo narodov in svet pričakuje zdaj odločitve te najvišje mednarodne instance. Od Italije je odvisno, ali pristojnost Društva narodov prizna, od Društva, oziroma od držav, ki so v njem zastopane, pa je odvisno, ali bodo v negativnem slučaju svoj pravdorek napravili Italiji z represivnimi merami uveljavile ali ne. Ker stoji za Društvom narodov z vsi svojo avtoriteto Anglija, se nam ne zdi verjetno, da bi Mussolini hotel resno riskirati spor, s katerim bi se Italija sama iz skupnosti civiliziranih držav sveta izločila. Zelo verjetno pa je, da bo skušala z razgrnitvijo kompetentnega vprašanja rešitev spora zavleči. Na to kaže vest iz Rima, da namerava Italija predlagati, naj se vprašanje, ali je Društvo narodov kompetentno ali ne, predloži haškemu mednarodnemu sodišču. Ni pa verjetno, da bi Italija s tem uspela.

Naj bo tako ali drugače, cela stvar je brez dvoma velikega moralnega pomena. Svetovna vest je po svetovni vojni vendarle probujena in to je v mednarodnem političnem pogledu velik plus. Misel, da spori med posameznimi državami, ki so se svoj čas reševali izključno s stališča častne časti, nacionalnega dostojanstva in takozvanega prestiža, zadevajo interese celokupnega človeštva in da zato spadajo preden v razsodbo, se počasi, toda sigurno uveljavlja, in svet se čedalje bolj zaveda, da je ena sama solidarna moralna celota. Sicer predstavljajo, kakor je dejal nedavno lord Cecil, povojni militarizem, stara mentaliteta birokracije in diplomacije ter beda in apatija narodov velike ovire za končno uveljavljanje te zavesti, toda strah pred novo svetovno vojsko je močnejši nego ostanki predvojnne miselnosti v Evropi in sili državnike, da nehote okrepljajo avtoriteto mednarodnega foruma v Ženevi. Prav to je tisti moralni faktor, s katerim gospod Mussolini, pa posebej nacionalni egoist in nadčlovek in miniaturni računal in nad katerim si bo v predstojećem slučaju po vsej priliki zobe polomil.

Da se Italija že začena umikati, to kažejo mnoga znamenja, predvsem to, da se je po soglasnih poročilih iz različnih središč svetovne politike, prvotna vznemirjenost, bojevitost na eni in strah na drugi strani, ter nervoznost znatno poglobila. To ne more imeti drugega izvora nego v tem, da se je gospod Mussolini nad nepričakovanimi posledicami svoje malo junaške avanture nekoliko zamislil. Možno je s krško afero zelo oslabil svoj prestiž v celni Evropi, vznejevoljil Anglijo, ki je bila dozdaj Italiji najtrdnjša diplomatska opora in razmačal tudi lastno pozicijo v Italiji. Pred vsem se je s svojim napadom na Grčijo, ki je oslabiljena po vojni s Turčijo in notranjem brezvladjem, moralno degradiral. Politično pa je razvalil imperialistične cilje fašistske Italije v sredozemskem morju in na Balkanu, kajti nihče ne more verjeti, da je zasedba Krfa zamišljena zgolj kot represivna mera napram Grčiji, kateri bi bila Italija mogla z enostavnimi trgovinskimi represivnimi odredbami vsiliti svojo voljo. Mussolini je s svojo nepremišljeno akcijo okrepil tako svoje notranje sovraštvo kakor tudi pozicijo vseh onih držav, ki so prisiljene se z njim meriti na diplomatskem polju.

Med temi državami je na prvem mestu Jugoslavija. Ves svet, celo take države, ki nam niso prijazne, se morajo sprico podlega napada Italije na tuje ozemlje vprašati, ali gre tej državi sploh kakakoli vera, ali ni potrebno vsak hip računati z njeno zahrbtnostjo, ali se ne vsiljuje naravnost misel, kako se skupno zavarovati proti državi, ki je za svojo vrhovno maksimo proglasila sacro egoismo? Noben dogodek bi ne mogel biti po svoji naravi tak opomin k zvezi malih držav, predvsem pa k federaciji cellega Balkana kakor brutalni gest gospoda Mussolinija napram Grčiji. Spretna diplomacija bi morala tudi naravnost zagrabiti za priložnost, ki jo nujna ogorčenje angleške javnosti proti Italiji. Zdaj je tudi najugodnejši moment, da se zainteresira največja pomorska država sveta za način, kako Italija skuša obiti lojalno izvršitev samargeritske pogodbe in jo prepričati, kako za tem tiho isti zavojevalni nameni kakor za zasedbo Krfa.

To je položaj, o katerem pa dvomimo, da ga bo naša diplomacija znala izrabiti. Gospod Gavrilović, ki bi moral prav zdaj biti v Londonu, se menda sprehaja po Belgradu. Ob vsaki priliki se kaže, kako predvojna srbska diplomacija ni kos nalogam, ki jih stavlja nanjo nova država. Bila je ravajena živeti od milosti iz rok v ust in se zanašati na batjuško in na »gežo«, ki naj »krvjo popravlja njene napake. Največ pa paralizujejo iniciativno delo diplomacije naše neurejene notranje razmere. Morda gospod Mussolini uprizoni še kakšno afero, preden se naš režim zdravi. Na vsak način pa bodo, tako upamo, naši belgrajski državniki znali odslej bolj pravilno ocenjevati »priateljska čustva« Italije, katerim so se tolikrat laskali.

Grško-Italijanski spor.

MUSSOLINI VZTRAJA NA SVOJEM STALIŠČU. — ITALIJA ZAVLAČUJE RESITEV SPORA. — ANGLIJA ZA DRUŠTVO NARODOV. — ITALIJA OBOROŽUJE BOLGARIJO. — FRANCIJA IMA SVOJE NAMENE. — ITALIJA KLUBUJE DRUŠTVU NARODOV. — ITALIJA ZASEDLA EPIRSKO OBAL?

London, 4. sept. (Izv.) Baldwin bo prekinil svoj dopust v Aix-les-bainsu in pojde v Ženevo.

Pariz, 4. septemb. (Izv.) »Universelle Presse« piše, da Francija kljub svojim simpatijam za Italijo svoje naklonjenosti Grkom ne bo odrekla. Francija vidi v laško-grškem sporu varstvo za sebe proti angleški politiki v ruhrskem vprašanju, ker upa, da bo Anglija manj pazila na razvoj dogodkov v Poruhru, če bo zapletena v balkanske homatije.

Pariz, 4. sept. (Izv.) »Intransigant« poroča iz Carigrada, da vozijo italijanske ladje municijo v bolgarska mesta ob Črnem morju v Burgas in Varno.

Rim, 4. sept. (Izv.) Z ozirom na očitek, da je Italija kršila nevtralnost otoka Krfa, objavlja Agenzia Stefani, da Italija ni podpisala londonske pogodbe iz leta 1864., ki jamči otoku Krfu nevtralnost. To pogodbo so podpisale le Avstrija, Francija, Anglija, Pruska, Rusija in Grška, a Italija ga ni nikdar niti odobrila niti podpisala. Zato tudi Italija ni dolžna spoštovati nevtralnosti otoka Krfa, tem manj, ker se velesile med vojno tudi niso ozirale na to pogodbo, ampak so tam »tanili« celo srbsko armado.

Rim, 4. sept. (Izv.) Član italijanske delegacije pri Društvu narodov Giurati je danes prišel iz Ženeve v Rim na posvetovanje z Mussolinijem. Govorila bosta o važnih vprašanjih, ki pridejo te dni na dnevni red zasedanja Društva narodov.

Rim, 4. sept. (Izv.) Agenzia Stefani demantira vse vesti o zasedbi nekih malih otokov južno od Krfa od strani Italije.

Rim, 4. sept. (Izv.) Mussolini je imel s posebnim dopisnikom »Daily Mail«-a (edini angleški list, ki v laško-grškem sporu piše v prilogi Italije, op. ur.) dolga razgovor, v katerem je dejal: »Jaz sem si vzel jamstvo in ga bom tudi obdržal, dokler ne bodo popolnoma do zadrje črke izpolnjene vse v moji peremptorični noti izražene zahteve. Če Grčija te zahteve izpolni in če plača, bom Krf zapustil, če pa Grčija te zahteve ne izpolni, bom ostal za večno na Krfu, ki je bil 400 let beneška posest. Še drugih grških ozemelj ne nameravam zasedati, razun v slučaju, če bi Grki še nadalje v svoji nespameti napadali italijanske državljanke in ogrožali njihovo imetje. V tem slučaju bi bil prisiljen takoj začeti z vojaško akcijo. Kar se tiče Društva narodov, spoštujem njegovo voljo, odrekam pa mu pravico vmešavanja v stvari, ki se tičejo časti Italije. Te točke v paktu Društva narodov ni, in mi tudi nismo napovedali vojne. Če Društvo narodov moje stališče odkloni, se utegne dogoditi, da Italija iz Društva narodov izstopi.« — Nato je naglašal ponovno krivdo Grčije na umoru, za kar obstoje dokazi. »Moja politika je miroljubna, toda dobro je, če je človek močan, ako hoče ohraniti mir.«

Ženeva, 4. sept. (Izv.) Kakor znano, je grška vlada naprosila Društvo narodov za

posredovanje v njenem sporu z Italijo. Društvo narodov je prošnjo grške vlade vzelo na znanje. Končnoveljavno bo o zadevi sklepalo Društvo narodov še ta teden. Včeraj zvečer so govorili v poučenih krogih, da je dobil laški delegat pri Društvu narodov od Mussolinija navodila, naj pristojnost Društva narodov za rešitev tega spora ne prizna in naj se tozadevni razpravi v odboru ali pa v plenumu izogne. Ta vest je izzvala med delegati veliko vznemirjenje. Angleški zastopniki in zastopniki angleških dominijonov pa so trdno odločeni, delovati na to, da se uveljavijo določila Društva narodov. Tudi zastopniki severoevropskih držav, ki stoje pod vodstvom Brantinga, delujejo v tem smislu, da bodo podpirali pravilno vloženo prošnjo grške vlade. Ker te vesti z laške strani še niso uradno potrjene, smatrajo položaj za resen. Italijanski delegat Salandra pa je predlagal, naj se seja, na kateri bi imeli sklepati o grško-l. škem sporu, odloži tako dolgo, da se vrne delegat Giurati z novimi instrukcijami laške vlade iz Rima.

Rim, 4. sept. (Izv.) V ministrskem svetu je Mussolini izjavil, da je italijanska javnost vsled sovražnega držanja angleškega tiska zelo razočarana in zadeta. Ta občutna lekcija pa bo Italijo ozdravila od njenih dosedanjih iluzij in konvencionalne politike. Italijanska vlada bo trdno ostala na stališču, da je Društvo narodov inkompetentno. Ako se Društvo narodov kljub temu izjavi za kompetentno, bo Italija stala pred vprašanjem, ali v Društvu narodov ostane, ali pa izstopi. Jaz sem se odločil za to, da izstopi. Ministrski svet je Mussolinijevo stališče popolnoma odobril.

Pariz, 4. sept. (Izv.) Italijanska vlada je v Parizu in Londonu izjavila, da odklanja kompetenco Društva narodov iz treh vzrokov: 1. Grška vlada mednarodno ni priznana; 2. zasedba Krfa je odgovor Italije na napad na njeno nacionalno čast; 3. člen 12 pogodbe Zveze društva narodov se nanaša na grožnjo z vojno, česar pa Italija napram Grčiji ni storila.

Pariz, 4. sept. (Izv.) »Chicago Tribune« poroča iz Aten, da je Italija začela izkrcovati čete v Santi Quaranta severno od Krfa. Ta vest uradno še ni potrjena, smatra se pa, da Italija res namerava zasedati epirsko obal in zaledje. Oficialno se poroča, da je italijansko brodovje na otoku Lerosu v dvanajsteroatočju ustanovilo svojo bazo in da je leroško pristanišče od italijanskih vojnih ladij zaprto.

Rim, 4. sept. (Izv.) Grčija je odgovorila na noto veleposlaniške konference, da naj se glede umora v Janini imenuje mednarodna preiskovalna komisija na albanskem ozemlju. Vestna preiskava grških oblasti ni privedla do izsleditve morilcev na grškem ozemlju. Grčija apelira na veleposlaniško konferenco, naj Italijo prisili, da odstopi od svojih zahtev po zadoščenju in zahteva takojšnjo izpraznitev Krfa.

Naši poslanci za delavske žrtve

Maribor, 4. sept. (Izvirno.) Na prošnjo skupnega delavstva so poslanci SLS intervenirali pri vojaških in civilnih oblastih za žrtve, ki so v zaporu. Vsi trije aretiranci: Kmet, Kren in Magdič so zaprti v zapori Dravske vojašnice. Do sedaj še niso bili zaslišani, dasiravno so zahtevali. Danes se je poslanec Zebot z mariborskimi zaupniki odpeljal v Ljubljano, da intervenira pri vojaškem delegatu v Državni upravi j. ž.

IZPUŠČENE ŽRTVE.

Maribor, 4. sept. (Izv.) Vsled intervencije poslanca Zebota so bili danes popoldne ob 4. izpuščeni na svobodo železničarji: Kmet, Kren in Magdič. Delavstvo je osvobodene tovariše sprejelo z velikim navdušenjem ter je obenem prirejalo ovacije onim, ki so se potrudili za njihovo osvoboditev.

Reško vprašanje.

Belgrad, 4. sept. (Izv.) Vprašanju spora med Italijo in Grčijo se v začetku v tujakajšnjih političnih krogih ni polagala posebna važnost in so smatrali, da ta spor ne bo posebnega pomena. Agresivnosti Italije nasproti Grški pa je sledila agresivnost Italije nasproti naši državi. V tujakajšnjih listih se zelo komentirajo vesti o italijanskem ultimatu naši državi, v katerem Italija zahteva aneksijo Reke. Iz tega sledi, da je prišlo v sporu z Italijo do odločilnega momenta. Od uradne strani se poroča, da je pred dvema dnevnoma prenehalo delo paritetne komisije, ker naša delegacija ni mogla pristati na predloge italijanske delegacije, ki so imeli ultimativni značaj. Vlada je poslala te predloge dr. Ninčicu in Pašiću in dokler ne pride odgovor, ne bo sklenila nič definitivnega. Ti predlogi italijanske vlade so take narave, da spreminjajo že doslej spremenjene predloge na našo škodo glede uprave Reke. Z oficijelne strani se pa demantirajo vesti, da Italijani nameravajo anektirati Reko.

POVRATEK KRALJEVE DVOJICE V BELGRAD.

Belgrad, 4. sept. (Izv.) Kralj Aleksander in kraljica Marija sta se danes vrnila z Bleda v Belgrad.

Hrvati in SLS.

Zagreb, 4. septembra. (Izv.) »Slobodni Dom« se bavi z intervjujem dr. Korošca v »Slovenec« in pravi, da so se po dr. Korošcu izjavi poskusi radikalov izjalovili, ker so zastopniki slovenskega naroda odgovorili, da o kakem sodelovanju z radikali ne more biti govora, dokler niso izvršeni vsi predpogoji, ki sta jih v Zagrebu podpisala odposlanca radikalne stranke Gjuričič in dr. Janič v takozvanem Markovem protokolu. Slovenski zastopniki bodo ostali zvesti sporazumu, ki so ga po volitvah sklenili z HRSS in JMO.

Skupna fronta proti Belgradu.

Zagreb, 4. sept. (Izv.) Nocoj je imela zagrebska mestna organizacija Hrvatske Zajednice sejo, na kateri je dr. Barac poročal o političnem položaju. V razpravi, ki je sledila poročilu, se je poudarjala potreba skupne fronte proti Belgradu. Glede Slovencev se je konstatiralo, da se nikakor ne bodo odrekli sodelovanju s Hrvati in muslimani in da bodo kot doslej tvorili skupno fronto proti Belgradu.

Demokrati v razsulu.

Zagreb, 4. septembra. (Izv.) Iz uredništva demokratskega glasila »Rječje« so se izstopili štirje uredniki, in sicer dr. Jurčič, Šporić, Turk in še eden. Govori se, da bodo tudi demokratske »Novosti« prešle v druge roke. Tako bodo prišli demokrati v Zagrebu ob vse svoje liste. Ravnatelj Slavske banke Praprotnik se trudi, da bi vsaj en list rešil za demokrate.

Naročajte 'Slovenca'!

Strahovita potresna katastrofa na Japonskem.

TOKIO ENO SAMO POGORIŠČE. — 12 MEST UNIČENIH. — OGNJENIKI BRUHAJO. — VODA ODNESLA CELA MESTA. — NOVA VLADA IN NOVA PRESTOLICA. — — POMOČ AMERIKE.

Zopet enkrat ima človeštvo priliko, zamisliti se v svojo neznatnost nasproti sili, ki vlada vesoljstvu. Občudovanja vredni žilavi in visoko inteligentni japonski narod, ki je stisnjen na majhno ozemlje v trdem, nepopustnem boju odoleval vsem težkočam, se politično in gospodarsko obranil Evrope in Amerike in stremil vedno višje in dalje, se je te dni zgrudil kot slaboten otrok in z njim njegova najvažnejša mesta kot hišice iz kart — pod nenadnim udarcem nevidne roke. Šestminutni potres je uničil Jokohamo in Tokio in vse, kar je zgradila človeška roka na 350 km dolgem ozemlju med Tokijem in Osako. 200.000 ljudi je našlo smrt bodisi v razvalinah, bodisi v plamenih nastalega požara bodisi na morskem dnu, kamor jih je potegnilo vodovje, ki ga je potres dvignil iz tečajev. Kar je ostalo živih, je brez strehe in brez brane, polno groze in obupa.

Ni dvoma, da se bo japonski narod od tega udarca zopet opomogel in nadaljeval svojo pot neugnanega napredka, kar mora biti želja vsega civiliziranega sveta; vendar ne bi škodilo, ako bi se ob tej priliki Japonci, pa tudi vsi drugi narodi zavedli, da tisto dobro, ki ga more v enem hipu uničiti nevidna in neodoljiva naravna sila, ne more biti edini in končni cilj človeškega prizadevanja in tudi vredno ni, da bi bilo. To spoznanje bi moglo oblažiti gospodarsko-socialne boje med narodi in posamezniki in omiliti pohlep po vedno večjem bogastvu, ki sedaj biča človeštvo in ga žene v divjo medsebojno tekmo, ki se začasno le prerada konča v krvavih katastrofah.

Japonsko je znano tektonsko potresno ozemlje in vulkansko središče, kjer potresi niso nič redkega. Prav zato so tudi hiše na Japonskem povečini zgrajene iz lesa, kar se je pa topot še posebno maščevalo, ker se je enkrat nastali požar brez ovire in z nepopisno hitrico razširil na vse strani in po dosedanjih poročilih povzročil več nesreče in škode nego potres sam. Doslej še ni ugotovljeno, ali je bil sedanji potres na Japonskem vulkanskega ali tektonskega izvora, vendar govori dejstvo, da se je potres čutil domalega po vsem svetu, zato, da je bil to tektonski potres. Tak potres nastane na ta način, da se vsled trajnega krčenja zemlje zemeljske plasti premaknejo, oziroma sesedejo, bodisi v navpični, bodisi v vodoravni smeri. Taka premaknitev znaša navadno le nekaj centimetrov, a ima na površju kljub temu najsilovitejšo učinko. Ena taka premaknitev v zemeljski notranjosti povzroči lahko nadaljne premaknitve tako, da sledi prvemu potresu še več nadaljnjih. Tudi se morejo ob takih prilikah odpreti stare in nove odprtine nad vulkanskimi tokovi ter začne bruhati lava na površino. To se opaža tudi topot na Japonskem, kjer je začel ognjenik na otoku Oshimi zopet bljuvati.

Umljivo je, da učinkuje potres, ako leži njegovo središče v bližini morja, tudi na vodovje, ki se zaziblje v svojih tečajih in pljuskne visoko preko svojih sten. Tako se je tudi preko Jokohame zagnal orjašk val in poplasknil s seboj vse živo in mrtvo, kar se ni trdno držalo. Tako vzvalovanje morskih mas se seveda ne more omejiti na majhen obseg v obližju obale, ampak se

zanese v silne daljave, ter je verjetno, da bo topot valovanje doseglo pacifiško obalo. Poročila javljajo, kako uničujoč je bil elementarni morski zagon ladjam, ki so bile vsidrane v jokohamskem zalivu. Ladje so se odtrgale, butale druga ob drugo, se razbile in potopile. Prav tako so potrgani vsi kablji, ki so vezali Japonsko z ostalimi deželami v vzhodni in zapadni smeri. Poročila so možna le potom brezžičnega brzojava preko Indije in ameriškega brezžičnega brzojavnega omrežja v Pacifiku.

Sedanji potres je zadel najbogatejše in najbolj obljudene kraje Japonske. Za časa potresa je vozilo mnogo vlakov, ki je vse vrglo iz tira ter so se razbili. Zrušili so se tudi domalega vsi mostovi. Vse brzojavne zveze so potrgane. V Tokiju se je podri visoki stolp Azakuzo in pokopal pod seboj 700 ljudi. Število vseh človeških žrtev cenijo na 200.000. Cesarjeva družina se je rešila. Gmotna škoda se še ne da preceiniti, tako je ogromna. Najobčutnejše je prizadeto japonsko gospodarstvo vsled uničenja pristanišča v Jokohami, preko katerega je šel večji del japonske zunanje trgovine, ki je glavni vir vseh dohodkov japonskega naroda. Ta škoda se ne bo dala tako hitro popraviti.

Velike države: Amerika, Anglija i. dr. so japonski vladi takoj ponudili vso svojo pomoč; Anglija je takoj poslala svoje vojne ladje, da se vdeležujejo pomožne akcije.

Iz potresarne pod Triglavom.

V noči od 31. 8. na 1. 9. sem bil v mojem observatoriju zaposlen, da uredim in na novo postavim potresomerja za vodoravno valovanje zemlje, kateri ima nalog bilježiti tudi oddaljene potrese, pa vsi poiskusi, nihalo urediti, so bili zaman do rane jutra. Pisalna igla se ni pustila ukrotiti, zmiraj je uhajala preko pisalne podlage. To je bilo mučno in obupljivo delo, kakor ga nisem skusil še nikdar.

Seve da sem obdolževal mojega mehanika Vebra z Gorjan netočne izvršitve, ali svojevlastne poprave aparata, tudi leseni podstavek ali fundament mi ni ugal. Naposled sem že menil, da se moja bajtica, moj observatorij guglje ali ziblje kakor ladja na morju. In zadnje, kaj bi rekel, precej fantastično domnevanje — je to pot bila istina ali gola resnica.

Že drugi dan popoldne je bil moj uravnan aparat popolnoma ubogljiv in je točno bilježil vznesene in nič več zbegane, tedaj mirne črte.

V nedeljo, dne 2. septembra dobim z belgrajskega centralnega observatorija (potresarne) telegrafično obvestilo, da so Belarjevi aparati (leta 1910 v Belgradu postavljeni) tamkaj bilježili 1. septembra ob 3. uri 10 minut do 8. zjutraj katastrofalni potres v daljavi 9350 km, danes pa že ves svet ve, da je ta katastrofalni potres porušil cvetoče japonsko mesto Jokohama. Po natančnih zapisih mojih aparatov v Belgradu lahko sodim, da je bila to najhujša potresna katastrofa, kar smo jih bilježili v teku zadnjih trideset let na svetu.

Skoraj za deseti del naše zemlje je bil občutljiv ta grozni potres za ljudi, potreso-

merji polovice sveta so bili več ali manj poškodovani in potresomerji vesoljnega sveta so z orjaškimi znamenji bilježili ta izredno močni svetovni potres. Še na nebu je zapustil ta potres sledove — najmanj za tri metre se je tečaj zemlje to noč premaknil.

Nam seizmologom pa nalaga tak naravni prigodek podvojeno pazljivost in čuvanje domačih potresnih ognjišč, katere je vznemirjal 1. septembra skozi osem ur, ali morda še dalje — odmev potresa v Jokohami.

Prof. A. Belar.

Washington, 4. septembra. (Izv.) O usodi ameriškega poslanstva v Tokiu ni nič znanega. Vse ameriške vojne ladje, ki križarijo v Tihem oceanu, je stavilo ameriško vojno ministrstvo na razpolago japonski admiraliteti.

London, 4. septembra. (Izv.) Med prebivalstvom, ki je brez strehe, so izbruhnili tudi nemiri zaradi lakote. Policija je ljudi komaj umirila. Na celi obali je morsko valovje povzročilo ogromno škodo. Cela mesta je voda odnesla. Svetilniki v tokijskem zalivu so porušeni, tako da je plovba jako otežkočena. Iz Osaka poročajo, da sta cesar in cesarica rešena.

Tokio, 4. septembra. (Izv.) Reuter poroča, da so poslopja francoskega in italijanskega poslanstva uničena. Število mrtvih znaša samo v Tokiju 150 tisoč. Dvajset poslancev je zaletela smrt, ravno ko so se zbrali k neki seji.

Pariz, 4. septembra. (Izv.) Listi poročajo, da je sestavljena nova japonska vlada. Predsednik je admiral Jamamoto, baron Goto notranje zadeve, Kanaka pa vojsko.

Pariz, 4. septembra. (Izv.) Najnovejša poročila, ki so jih dobili v Parizu o potresu na Japonskem, pravijo, da je neposredno pred potresom pihal jako vroč veter, opoldne pa so začutili prvi sunki. Sunki so si naglo sledili in nepričakovano naglo je začelo goreti po vsem mestu. Glavno mesto Tokio je danes velikansko pogorišče.

London, 4. septembra. (Izv.) O silovitem potresu poročajo še, da je cela vrsta ognjenikov na japonskih otokih začela delovati. Včeraj ob 9. uri so čutili v Yokohami še celo vrsto novih potresnih sunkov. Dvanajst večjih mest je popolnoma uničenih. Potres je prizadel vse ozemlje od Osaka do Koe. Po najnovejših cenitvah je samo v Tokiju in Yokohami izgubilo življenje nad 200.000 oseb. Tokio še vedno gori. Vlada bo prestavila svoj sedež najbrž v Osako ali pa v Kyoto. Eksplozija v arsenalu v Tokiju je usmrtila več tisoč oseb. Nad 8000 oseb je bilo ubitih, ko se je porušil velik tunel Fugo. Očividci pripovedujejo, da so se rušile hiše v Tokiju kot bi bile iz papirja, eksplozija je sledila eksploziji, ogenj pa se je širil z bliskovito naglico, ker so pokale plinove cevi. Cesarsko palačo, ki ni popolnoma uničena, so odprli za reveže.

Schanghai, 4. septembra. (Izv.) Pomozna pisarna v Nagasaki javlja, da je potres uničil v Tokiju in v okolici nad 350.000 hiš in da je mrtvih nad 130.000 oseb. Vseučilišče v Tokiju je uničeno.

London, 4. septembra. (Izv.) »Times« beleži vest, da je bil japonski ministrski predsednik umorjen.

London, 4. septembra. (Izv.) Prince Mutsuhaka je v Kama kura umrl vsled poškodb, dobljenih pri potresu.

Izpor delavcev juž. žel. v Mariboru.

Maribor, 4. sept. (Izv.) Včeraj zjutraj so hoteli železničarji-delavci nastopiti v delavnicah južne železnice delo, a so našli vse objekte zaprte in strogo zastražene od vojaštva. Pri vходу sta nabita dva razglašja, da so vsi delavci kot uslužbenci južne železnice odpušteni in da bo nova državna uprava južne železnice od 10. ure naprej sprejemala delavce. Sprejeti bodo samo tisti delavci, ki so se obnašali lojalno in pošteno. Drugi razglas govori o odpuščenih in jim naroča, da morajo vrniti v računsko pisarno izkaznico za nabavo živil in kuriva, legitimacije in napraviti obračun. Prvi razglas je podpisan od upravnika Deroka, drugi od inž. Felberja. Delavstvo se je do 10. ure zbralo v ogromnem številu, a ga niso pustili v delavnice. Na poziv voditelja se je mirno razšlo. Vojaška delegacija pod poveljstvom Sušeca je predpoldne aretirala tri voditelje delavstva: Kmeta Franca, Krena Jožefa in Magdiča Dragotina. Vsi trije so osumljeni prestopkov proti vojaškim predpisom. Aretacija delavcev je ljudske mase silno razburila. Posebna deputacija je intervenirala pri vojaškem poveljstvu in vladnih zastopnikih za aretirance. Prosila je, naj se jih izpusti, a vojaška delegacija se še razgovarja ni marala o delavstvu. Delavstvo je zaprosilo, naj dovolj policija shod delavstva danes dopoldne ob 10. uri v gostilni Ilič v Rajčevi ulici. Po daljšem razgovoru je policija shod dovolila pod gotovimi pogoji. Popoldne se je v ljudskem domu vršila skupna seja delegatov vseh železničarskih organizacij. Na stanek so delavci povabili tudi poslance Zebota. Po triurnem posvetovanju so se sprejeli soglasni sklepi o nadaljnjem nastopanju delavstva. Izprto delavstvo, ki je po ogromni večini pripravljeno iti delat, ako se ugoti upravičenim zahtevam, je popolnoma mirno. Red in mir se do danes niti najmanj ni kalil. Delavstvo je sklenilo na posvetovanju vztrajati v borbi. Danes se bo končno javno na shodu določila nadaljna taktika.

Meščanstvo in tudi drugo ljudstvo je na strani gladnega delavstva. Dokler bo trajal izpor, si bodo delavci poiskali začasnega zasluzka na kmetih. Meščani pripravljajo zbirke na korist najbolj bednim družinam izprtih delavcev.

VELIKO DELAVSKO ZBOROVANJE.

Maribor, 4. sept. (Izv.) Prvotno je bilo zborovanje delavcev določeno za 10. uro dopoldne. Ker pa je odposlanstvo izprtih železničarjev naprosilo poslanca Zebota, da posreduje v Ljubljani na pristojnem mestu v prid delavstva, je bil shod preložen na 5. uro popoldne. Do te ure so pričakovali definitivnega odgovora. Odposlanci so se vrnili z popoldanskim vlakom in med 8 in 5. uro so se vršila zaupna posvetovanja. Ob petih se je pričel shod celokupnega delavstva železniških delavnic. Velika kazinska dvorana z vsemi prostori vred je bila do zadnjega kotička napolnjena. Delavstvo je nestrno pričakovalo poročil iz Ljubljane. Prvi je govoril tajnik delavske zbornice dr. Likar. Poudarjal je o svojih korakih pri generalnem ravnatelju Deroku. Razložil je ves položaj in poudarjal, da državna uprava južne železnice smatra, da mora južna železnica spore pred 1. septembrom sama urediti, a spore po 1. septembru pa bo uredila državna uprava. Po

Ksaver Meško:

Legenda o sv. Ceciliji.

V vsem ogromnem Rimu ni bilo lepše deklice od mlade plemenitašnje Cecilije. Že poprej krasna, se je, kar jo je papež Urban uvedel v globokosti, skrivnosti in blaženosti vere Kristusove, v veliki sreči deviškega, Boga ljubečega srca razcvetela vprav čudežno. Ustavljali so se ljudje na ulicah, kadar je šla mlada Cecilija mimo, in za njo strme so povpraševali: »Kdo pa je ta čudovita deklica?«

Devica Cecilija se za vse to ni prav nič menila, kakor da ničesar videla in opazila ni. V resnici tudi ni, zakaj v vseh mišlih ji je bil le Gospod Bog, ki se mu je pri svetem krstu posvetila in mu dala svojo dušo in svoje deviško telo v dar. Da bi bila lepa in prijetna pred njegovim obličjem, edino to je bilo vse njeno mišljenje in hrepenenje.

Štirinajst let je bilo Ceciliji, ko se ji je prigodilo to-le:

Šla je nekega dne iz očetove hiše, stoječe onstran Tibere pod hribom Janiklom, na le-ta hrib. Dan je bil silno vroč; kakor srdito je žgalo solnce zbrezpegaste, jeklenaste neba; nad Rimom in v rimskih ulicah se je kuhala vročina, kakor bi hotela raztopiti in sežgati kamenje ulic, zidove hiš, ogromne sklade poganskih svetilšč.

Do približno sredine hriba je šla Cecilija, pa je sedla tam na klop pod samotno stoječ hrast, da si oddahne in se ohladi.

Čisto sama je sedela tam. Vse naokrog je bilo prazno, tiho, kakor izumrlo. Le iz mesta gor, iz ogromnega flavijskega amfiteatra sem, je skoz razbeljeno ozračje, negibno, kakor da je v strašni vročini omedlelo, zazvenel zdaj zdaj kak glas: zateglo, srdito, krvi željno rjovenje leva, leoparda, tigra; zlovesče, v silnem srdu se trgajoče, besno mukanje divjega bika, ki so ga dragali pazniki z razbeljenim železnim drogom, da bi ga razvneli do najvišje divjosti; čez čas zamolklo valovanje: kričanje in besnenje gledalcev, ki se je zdelo, dasi po oddaljenosti zabrisano, kakor šumenje v daljavi padajočega slapa, nič manj grozno in neusmiljeno kot strašna krvoločnost glasov zverinskih.

»Brate in sestre nam trpinčijo in morijo,« je pomišljala Cecilija, s široko razprtimi očmi strmeča doli proti cirkusu, ki pečemu z veličastnim svojim zidovjem mogočno in visoko v ozračje. Sklenila je drobni, lilijski roki: »Sladki Gospod Jezus, ki si s svojo bridko smrtjo smrti strahotno premagal, daj jim moč in pogum, da ostanejo stanovitni in zmagojo tudi oni. Ne eden naj te ne zataji, o ljubljani naš Gospod Jezus!«

Zamaknjeno zroča proti amfiteatru, kakor bi s telesnimi očmi gledala vse, kar se tam godi, in bi se radovala zmag bratov in sester v Gospodu, je polglasno molila za nje, ki jih trpljenje in smrt še čakata, naj bi vsi zmagali in bi čez nekaj trenutkov že oni v večnosti za njo molili.

Kar se je je nenadoma med molitvijo polotila težka zaspanost. Drobni roki sta

ji omahnili kakor dve natrti beli cvetki. Da sama ni vedela kdaj, je zadremala.

In imela je v snu čudne sanje in prikazni.

Zazdelo se ji je, da stoji v amfiteatru na katasti, kjer so čakali zadnje ure na smrt obsojeni. Kar se ji približa po areni lep mlad lev. Motri jo nekaj časa s čudnim pogledom, Cecilija si ni jasno, ali s prijaznim ali neprijaznim, zaupnim ali nezaupnim. Kar veselo zamaha z repom, pride povsem k njej, ji leže krotko in vdano k nogam ter se ji laska na vse načine, kakor ne bi vedel, kako naj ji pokaže svojo vdanost in veliko radost, da sme biti v njeni bližini.

Ne traja dolgo, kar se ji po isti poti kakor poprej lev, približa lep mlad tiger. Tudi ta jo motri nekaj časa nezaupno, njo in leva pri njenih nogah. Pa pride čez čas tudi on ves krotak in vdan k njej, leže tik leva ter se ji istotako vdano laska in ji kaže svoje veliko veselje in svojo ljubezen. Cecilija jima gladi mehko, bujno se svetlikajočo dlako, govori z njima kakor s človekoma in jima kaže s pogledi, s smehljajem in z besedami svoje veselje in svojo naklonjenost.

A ta tiha sreča ne traja dolgo. Prihiti čez areno mišičast, divjegled človek z mečem v roki. Ves besen plane na srečno trojico; z enim zamahljajem odseka glavo levu, z enim zamahljajem tigru. Cecilija razširi roke, da bi jih branila. Pa zamahne krvnik še po njenem vratu, enkrat, dvakrat, trikrat. Daleč na okoli brizgne kri, krvnika samega vsega oškropi in pordeči.

A vedi Bog, je li bil meč od premnoge morjenja že skrhan, ali se je celo barbar-skemu silovitežu zasmilila in je zapustila njegovo sicer redkokdaj onemoglo roko njena silna žilavost in moč — navzlic trem udarcem še ni mrtva. Samega rablja to tako preplaši — četrti udarec mu je po zakonu itak prepovedan — da zbeži in jo pusti v krvi ležečo, a še pri popolni zavesti.

Od vznemirjenja in začudenja se Cecilija prebudi. Mane si spanca iz oči in pre-mišlja: »Kaj pomeni to? So li bile res samo prazne, brezpomembne sanje, ali mi je hotel dobrotni Bog z njimi kaj na znanje dati? Se bodo li izpolnile in kako?«

Izpolnile so se tako-le: Čez leto dni je umrla Cecilija mati. Zadnja njena prošnja jokajoči Ceciliji je bila, naj vestno in v vsem sluša očeta in naj mu bo veselo in solnce zadnja leta njegovega življenja.

Kakor bi obljubljala samemu Bogu ali presladki Devici, je Cecilija obečala umirajoči, da bo njeno poslednjo voljo vestno in zvesto izpolnjevala.

Oče, resen mož že poprej, je postal po smrti ženini še bolj tih in zamišljen. Živel je sam zase, spominu na rajno ženo in pripravi na smrt. Čutil je, da ne bo preteklo mnogo let in bo sledil rajni ženi Ireni. Že pred leti si je nakopal na nekem potovanju ob hudem deževju nevarno mrzlico. Trpinčila in tresla ga je zdaj huj, zdaj manj, in dasi je zdravnik, grški su-

slanec Zebot je, burno pozdravljan, sporočil, da se žrtve delavskega gibanja, ki so bile zaprte, izpuščene. Nato je poročal o nadaljnjih svojih korakih v svrhu ugodne rešitve mučnega položaja. Govorilo je še več železničarjev. Razpoloženje na shodu je bilo, da delavstvo zopet nastopi delo, a da se po svojih delegatih pogaja naprej z generalnim ravnateljem. Sprejete so bile tozadevne resolucije.

GRIZA MED FRANCOŠKIMI VOJAKI.

Pariz, 4. septembra. (Izv.) »Oeuvre« poroča, da se griza zelo naglo širi ne samo med garnizijo v Versaillesu, ampak tudi v Parizu.

BELGIJCI V PORUHRJU.

Pariz, 4. septembra. (Izv.) Iz Aachena poročajo, da so belgijske oblasti zaplenile na od Belgijcev zasadenem ozemlju okoli 850 milijard nemških mark.

ITALIJANSKI KOMUNISTI.

Pariz, 4. septembra. (Izv.) Iz Italije tignani komunisti so ubili danes enega fašista, enega pa težko ranili. Napadalec su zapril.

Nova pota nemške politike.

Nemški državni kancelar dr. Stresemann je zadnjo nedeljo dne 1. sept. govoril v Stuttgartu. Rekel je, da je cilj nemške zunanje politike, nemškemu narodu priboriti svobodo, a nemški državi suvereniteto in pravico uprave v sedaj zasadenih okrajih. Zavezniki zahtevajo od Nemčije garancij, da bo izpolnila svoje obveze. Stresemann je izjavil, da je pripravljen govoriti o produktivnih zastavninah, ki bi jih dal Nemčija. Kot zastavnine nudi državno imetje in privatno gospodarstvo za temelj faktičnih reparacijskih dejstev. Ali kaj hoče Francija, se vpraša Stresemann. Francija hoče kot zastavnino ustvaritev mednarodne železniške družbe v Porenju in prenos nemških rudokopov na Francijo. To je manj kakor kar nudi on. Francija hoče izločiti iz celotnega nemškega kompleksa samo nekatere zastavnine. V belgijskem odgovoru na angleško noto se nahajajo nazori, ki se krijejo z njegovimi. Tudi z Italijo je po njegovem mnenju mogoč sporazum. Izjavlja, da se z nemško spomenico zaveznikom še niso izrpane vse možnosti, kako bi se dalo reparacijsko vprašanje rešiti. Nato je Stresemann govoril nemškemu narodu, da mora čuvati red in mir in da morajo imeti stranke samo en program, rešitev nemške države. Zato kliče na službo posest delo in radnike.

V Parizu je napravil Stresemannov govor jako dober utis. »Matine« izjavlja, da je govor pomirljiv, »Petit Journal«, da pomeni stuttgartski govor začetek nove politike. Pariz je uverjen, da je Stresemann pripravljen, začeti se s Francijo in Belgijo neposredno pogajati. In to je ono, česar si Francija že dolgo želi, a česar se Anglija boji iz političnih in tudi gospodarskih razlogov. Prejšnjega državnega kancelarja Cuno so vrgli social. demokratje, ki so že dolgo, posebno v glasilih revizionistov, zagovarjali direktno izmirjenje s Francijo. Stresemann je bil njih kandidat. Cuno sam je imel drug cilj: upropasti nemško marko, nemško narodno gospodarstvo spraviti ob kredit, nemško javnost razburiti in tako povzročiti intervencijo Anglije, Amerike in Italije ter ločiti Belgijo od Francije. Njegovi pristaši pravijo, da je bil Cuno že blizu svojemu ci-

lju. Belgija je začela omahovati, Anglija poka je še ostala hladna v kljub vsem Amerikam je še ostala hladna v kljub vsem poskusom nemške prekomorske agitacije. Vsi nemški nacionalisti, vsi nasprotniki socialistov in pruske nadutosti so nevoljni radi padca Cuno. Posebno bavarska javnost, ki mrzi socialdemokratski politični teror v Berlinu, kaže svojo nezadovoljnost s Stresemannovo politiko.

Nova pota nemške Stresemannove politike pa niso nič drugega — v vsakdanjem govoru povedano — kakor Nemčija je na poti, da se podvrže Franciji. Monakvska »Allgemeine Rundschau« piše dne 30. avg.: »Ne smemo si prikrihati: v nekaj tednih, mogoče v nekaj dneh stopi pred nas vprašanje, da se podvržemo.« Zato ni čudno, da je Francija do skrajnosti nepopustljiva.

Iz zunanje politike.

* Nacionalizem avstrijske socialdemokracije. V volivnem proglasu za državno-zborske volitve je ubrala socialnodemokratska stranka Nemške Avstrije zelo nacionalne strune. V proglasu se glasi: »Mi socialdemokrati smatramo vse za izdajice na nemškem narodu, ki nočejo nemškega edinstva zaradi trenutnih valutnih kurzov, najsi bodo to od Francije plačani separatisti v Porenju ali pa črnožolti v Nemški Avstriji. Naša gospodarska bodočnost in politična samostojnost bo dosežena in zasigurana samo v okviru velikega nemškega sedemdesetmilijonskega naroda, ne pa v mali državi, odvisni od vseh narodov. Zato je naš cilj priklonitev k Nemčiji.« Kadar so na vladi, najdejo Rennerji pota tudi do sosednjih držav.

* Decentralizacija državne uprave v Italiji. Italijanski ministrski svet dne 31. m. je določil v svrhu decentralizacije državne uprave te-le smernice: 1. Del oblasti, ki jo izvršujejo sedaj ministrstva, se prenese na prefekturo; 2. del dosedanje prefektovne oblasti preide na podprefekta; 3. oblast prefekturinih svetov se razširi; 4. deželni odbori ostanejo in se njihov delokrog razširi; 5. ustroj pokrajinskih uprav se primerno preosnuje, da postanejo popoln člen v organizmu državne uprave; 6. določbe, ki urejajo nadzorovalno službo upravno zaščito avtonomnih enot, se preosnujejo; 7. posvetovalne in pravne funkcije državnega sveta se preurede; 8. pravice in dolžnosti civilnega in vojaškega osebja v javnih uradih se revidirajo.

Iz slovanskih držav.

Občinske volitve na Čehoslovaškem se vrše okoli polovice septembra. Volijo vse občine naenkrat. Zadnje občinske volitve so se vršile leta 1919. Največ glasov so takrat dobili socialni demokrati, za njimi agrarna stranka, potem ljudska stranka in na zadnjem mestu nacionalni demokrati. Po narodnosti so dobili Čehi 67.62 % glasov, Nemci 31.92 %. Sedanja volivna kampanja se vrši mirno, v mnogih občinah, kjer se je dosegel med kandidati listami kompromis, se volitve sploh ne bodo vršile, ampak se bodo občinski svetovalci kar proglasili. Taki kompromisi so se dosegli celo med Čehi in Nemci. Vzrok je, da pri letošnjih občinskih volitvah prevladujejo gospodarski interesi nad političnimi.

Zakonski načrt o splošnem socialnem zavarovanju predloži čehoslovaška vlada narodni skupščini že jeseni. V mi-

nistrstvu za socialno skrbstvo se vrše ne-prestano tozadevne ankete. 5. t. m. se zbera strokovnjaki iz male obrti in kmetijstva, da pretresajo zakonske določbe, ki se tičejo njihovega stanu. — Pri nas za tako dalekosežno in temeljito socialno delo ni ne volje ne denarja.

Poizkusno opazovališče za ljudsko prosveto se je ustanovilo v Moskvi. Njegov delovni program je jako obširen in obsega med drugim ustanovitev novih boljših metod za kulturno delo, razjasnitev zveze med posameznimi panogami kulturnega dela, iskanje najbolj smotru primernih organizacij za prosvetno delovanje med ljudstvom itd. Velika važnost se poleg ljudske in estetske kulture polaga na socialno kulturo, koje svrha je, da se ljudstvo navadi na inicijativno in kolektivno delo. Opazovališče ima seveda tudi šolsko sekcijo, ki išče najprimernejšega tipa za osnovno šolo, ker je tradicionalni tip dokazal, da se je popolnoma preživel. Splošno je zdaj v sovjetski Rusiji uvedena enotna sedemrazredna delovna šola.

Sovjetska visokošolska reforma. Visoko šolstvo v sovjetski Rusiji je zdaj radikalno reformirano, ker se je odpor profesorjev zlomil. Visokošolski študij traja tri in pol leta. polovica ur je odrejena za praktične vaje, dostop do visoke šole imajo tudi absolutni takozvani delavskih fakultet, to je triletnih kurzov, ki jih lahko poseja vsak tudi brez posebne šolske predpriprave. V učnem načrtu so takozvane »čiste vede« stopile skoro popolnoma v ozadje in prevladujejo praktične discipline. Tehnična šola ima »produksijski karakter«, to je, fakultete se dele po posameznih panogah industrije, navadno osem. O usposobljenosti odloča komisija iz profesorjev in dijakov. Sovjetska oblast se zdaj trudi, da dobi tudi ves profesorski zbor v svoje roke, tako da bo obstojal iz samih marksistov. Dasi vsebuje vsa šolska reforma boljševikov mnogo jako dragocenih momentov, je malce pretirana in zlasti glede univerze tudi v nekaterih pogledih temeljito zgrešena.

Novo ujedinenje.

SAMOSTOJNA KMEČKA STRANKA PRESTOPI V SRBSKO ZEMLJORADNIŠKO STRANKO.

V nedeljo 26. avgusta se je vršil v Čurugi pri Novem Sadu kongres srbske zemljoradniške stranke. Kongres se je pečal v prvi vrsti s strankino politiko, s strankino organizacijo in agitacijo, nato pa tudi razpravljaj o vprašanju sodelovanja s sorodnimi strankami v drugih državah.

Kongresa v Čurugi so se udeležili tudi zastopniki SKS iz Slovenije, ki so proglasili ujedinenje SKS s srbskimi zemljoradniki. Ta okolnost nam daje povod, da tudi mi povemu o tem ujedinenju slovenske stranke s srbsko nekaj svojih misli.

So znanstveniki, ki trdijo, da štiri leta star otrok že vse ve, ker se v njegovih možganih zasidra vse, kar otrok čutno doznava. Ti vtisi iz detinske dobe ostanejo neizbrisni. Neizbrisni pa ostanejo tudi vtisi iz detinske dobe političnih strank.

Kako je nastala zemljoradniška stranka v Srbiji? Če abstrahiramo od raznih osebnih momentov, moramo reči, da se je rodila srbska zemljoradniška stranka kot izraz odpora kmečkemu, od raznih oderuhov izkoriščenega življa proti »mestu«, to

je zlasti proti mestnim profesionalnim politikom, ki so združeni v mogočni politični organizaciji ščitili svoje pristaše, ne pa ljudstva. Kako pa je nastala slovenska SKS? To politično dete je rodil dr. Žerjav kot protiutež proti SLS, odel dete v agrarno-zeleni plašček in ga izročil v varstvo g. Puclju in drugim demokratskim mesarjem in krčmarjem. Nikjer nobene ideje, nobene dalekovidne politične koncepcije, nikjer nič naravnega, nič samoniklega, nič pristno kmečkega, kar bi opravičevalo nastanek posebne neodvisne kmečke organizacije v Sloveniji, ampak gola »gagacija« — mi nočemo cel narod obsegajoče SLS!

Nastanek obeh struj je torej silno različen. Nič manj različen pa ni njihov razvoj.

Odkar so srbski zemljoradniki stopili na politično pozornico, se bijejo med njihovimi gospodskimi in kmečkimi »voditelji« silni boji na življenje in smrt. To dokazujejo vsi dosednji kongresi srbske zemljoradniške stranke. Zakaj to? Navadno so nove politične stranke ravno ob svojem vstopu v politično areno najmočnejše in idejno najsišnejše, ker so mlade, sveže, neizrpane. Toda tako je v Evropi. V Belgradu je stvar malce drugačna. Tam dolí navadno ni prva in glavna stvar moč ideje in sila programa, ampak glavna stvar je kupčija, zlasti politična, ki je nemalo dobičkanosna. In mi niti najmanj ne dvomimo, da bodo znali zemljoradniški vodje delati izborne kupčije tudi s slovensko SKS.

Naj nam gospodje samostojni ne zamerijo, če tudi na njihova zatrjevanja »vsedravnici« stranki nič ne damo. Kakon razmere pri nas stoji, so vse »vsedravnec stranke« pri nas zaenkrat le umetne tvorbe. Ali se da iz pestrega konglomerata (tu ne mislimo na državo, ampak na pravi mineraloški konglomerat) izčistiti homogen kristal? Če se da, se gotovo ta naravni proces ne izvrši v petih letih, ampak bo že treba nekaj let več in izrednih naravnih dogodkov.

Tak izreden dogodek pa kongres v Čurugi ni in zato tudi najnovejši politični skok SKS zopet nazaj v srbsko zemljoradniško stranko ne bo rodil nobenega plodu ne za slovenske samostojne in ne za srbske kmete. Kdor ne zna videti in oceniti tvornih sil, ki določujejo potek tudi političnega življenja, naj se jih raje ne loti in naj ne sestavlja iz njih nenaravnih in zato tudi neplodnih tvorb.

Politične vesti.

☞ V Mirni peči je bil v nedeljo dne 2. t. m. po rani maši veličasten shod SLS. Poslanec Anton Sušnik je v krasnem govoru obrazložil sedanji politični položaj in razkrinkal laži in podtikavanja raznih nasprotnikov, zlasti samostojnežev. Ljudstvo je navdušeno odobrilo delo Jugoslovanskega kluba, mu izreklo zaupnico in se razšlo zadovoljno, da je čulo resnico, ki jo samostojneži na svojih shodih tako grdo teptajo.

☞ Shod SLS v Dobropoljah. Preteklo nedeljo se je vršil v Dobropoljah politični shod SLS. Ob obilni udeležbi je poročal poslanec Škulj. Razvil je sliko sedanjega političnega položaja in delo Jugoslovanskega kluba v narodni skupščini. Pokazala se je tu ista slika kot drugod, da hočejo samostojneži prikriti nedelavnost in mnogokratno odsotnost g. Puclja ter naprtiti Jugoslovanskemu klubu vsa bremena kot kuluk, povišanje davkov itd., ki nam jih nudi od radikalno-demokratsko-samostojne vlade sklenjeni centralizem. Poslanec je krepke

ženj, poizkusil na njem vso svojo umetnost, je bolnik čutil, da zdrav več ne bo. Ni se bal smrti. Le usoda hčerke Cecilije mu je povzročala neprestane in velike skrbi. Prigovarjal ji je že čestokrat, naj bi uslišala prošnje mladega plemenitaša Valerijana, ki je že ponovno zaprosil njene roke. »V vsem Rimu ne dobiš plemenitejšega in odličnejšega po rodu in mišljenju, ne bogatejšega. Vzemi ga!« jo je prosil. — »Oče, kaj pa, če sem se zaročila jaz že plemenitejšemu, odličnejšemu in bogatejšemu? Ne silite me, oče, prosim vas, če je nežno, a vendar odločno branila Cecilija.

Osemnajst let je bilo Ceciliji, ko je oče dobolel smrtonosno. Prosil je hčerko še enkrat, naj mu vsaj zdaj izpolni željo. Laže se bo ločil s sveta, če bo vedel, da je edino, ljubljeno njegovo dete v varstvu krepkega, v ljubezni ji vdanega moža.

Hud boj je bila Cecilija v srcu ob tej prošnji: zaobljubila je izvoljenemu ženinu, Gospodu Jezusu, vedno zvestobo, nedotaknjeno devštino, a tudi voljo očetovo je dolžna spoštovati. Kaj naj stori? Pa je, kakor tipoma razsvetljena z nadnaravnim nadzornjenjem, zaprosila očeta: »Oče, potražite se in umirite se, prosim vas. Pred očetovim zahodom vam odgovorim. In prebrčana sem, da vas bo odgovor zadovoljil.«

Sla je skoz obsežno dvorano, atrium, svojo sobico, katere tla so bila bogato okrašena z mozaikom in stene z raznovrstnimi slikarjami. Ob steni vhodu naravnost, je stala neke vrste orgla, drago-

ceno delo iz črne ebenovine z vložnimi slonokoščenimi okraski. Star grški suženj, globoka umetniška duša, jo je poučeval na njih v godbi, ki ji je bila draga skoraj kakor molitev, ker je tudi v njej in po njej govorila svojemu Bogu.

Ob teh orgljah je pokleknila kakor čestokrat, ko se ji je duša dvigala na kipečih glasovih v nebeške višave in je čutila veliko hrepenenje, da pove Bogu tudi z besedami, kako veruje in upa vanj, kako ga z vsem srcem ljubi. A zdaj je hotela Boga prositi, naj jo razsvetli, kaj naj stori, naj ji pomaga. Toda ker je že dve noči prečula pri bolnem očetu, se ji med molitvijo glava povesi na orgle, utrujene oči se ji kar same od sebe zapro.

Tedaj pa je imela čudežne sanje, apokaliptično prikazen, prav kakor je brala v pergamentih, ki jih ji je podaril papež Urban.

Kakor velikemu pregnancu na samotnem otoku Patmosu so se odprla pred njo nebesa in sedež je bil postavljen v nebesih in na njem je nekdo sedel. In tisti, ki je sedel, je bil videti sličen kamnu jaspidu in sardinu, in mavrica je bila videti okrog sedeža, smaragdu podobna. In pred sedežem je bilo kakor stekleno morje, kristalu podobno.

Ščemele so oči Cecilijo od tega ble-ska in veličastva in svetosti. Odvrnila bi jih, da ni v istem trenutku zagledala svojega očeta, ki ga je angel vodil po tistem steklenem morju pred veličastvo božje. In slišala je glas, mil in prijazen kakor glas njenih orgel, kadar se je dotikala strun

le nalahko. — »Torej si zapustil svet, sin moj, in prišel k nam?« — »Prišel, po tvojem velikem umislenju, Gospod moj pre-mogočni. A polovico duše sem zapustil na svetu.« — »Kako to, sin moj?« — »Zaradi Cecilije, moje hčerke. V velikih skrbih sem jo zapustil.« — »Zakaj? Cecilija, ta blagi otrok, ti je delal skrbi?« — Začudenje, tiho nevoljo je slišala Cecilija iz glasu Večnega. In videla je, kako je potemnelo njegovo prozorno, goreče obličje; potemnela je v istem hipu tudi smaragdna mavrica nad prestolom Vsemogočnega, in senca je padla vsenaokrog po neskončnem kristalnem morju... »Da, Veliki, Presveti. Možiti se ne mara.« — »In čemu ne, če ti, njen oče, želiš?« — »Pravi, da si je izbrala odličnejšega, plemenitejšega in bogatejšega ženina.« — Še globlja senca je zatemnela obličje Vsevečnemu in vse prostore nebeške... »Sina tvojega, Gospoda Jezusa Kristusa, sem si zvolila,« je kriknila tedaj Cecilija v veliki stiski svojega srca, ko je videla, da se Gospod Bog na njo srdi. »In mu naj li postanem nezvesta?« — V hipu je zažarela mavrica okoli prestola v še večjem sijaju, nego je plamtela izpočetka, v čudežno sladkem, nekako počemem sijaju so zablesteli in zaplamteli vsa nebesa... »Kaj skrbiš in se bojiš, Cecilija, dete moje?« je zaslišala srebrn glas. »Izroči se meni, jaz bom skrbel.«

Cecilija je planila pokoncu. Solnce je bilo v mogočnih toplih snopih zlati svoj smehljaj v sobico, na lase Cecilijine, valoveče kakor tekoče zlato Ceciliji čez kolena dol, na burno se dvigajoče njene prsi.

Prijela se je z rokami za srce, kakor bi se bala, da zastane od presilnega začudenja in vznemirjenja.

A prihodnji hip je padla spet na kolena, dvignila roke in zaplakala v sreči in hvalečnosti: »Hvala ti, predobri moj Gospod. Da, tebi se izročim, ti boš vse prav naredil.«

Pohitela je v spalnico k očetu, pokleknila ob njegovo postelj, mu poljubila izsušeno roko in dejala: »Dobri moj oče, saj vzamem Valerijana. Gospod Bog bo vse prav naredil...«

Oče jo je nekaj hipov molče gledal. Počasi je odložil roko, jo položil na zlato njeno glavico in je rekel: »Blagoslovi te Bog, dete moje. Prav je,« — Boga zaupaš — on bo vse prav naredil.«

Dve solzi sta mu privreli iz oči in mu spolzeli po vročičnem licu...

V noči navrh je oče umrl.

Kar je bila Cecilija umirajočemu očetu obljubila, je vestno izpolnila: poročila je mladega in lepega plemenitaša Valerijana, dasi je bil pogan. In prav nič nemira in strahu ni čutila v srcu zaradi prihodnosti in zaradi zaobljube vednega devštva: vse je izročila v očetovske roke božje in vedela je, da bo Gospod Bog vse prav uredil.

Zvečer po poročnem dnevu je dejala ženinu: Valerijan, ne dotikaj se me z nesveto mislijo. Mene čuva angel božji; kaznoval bi te in vsako nasilnost proti meni bi hudo maščeval.«

(Dalje sledi.)

zavrnil vse laži in pokazal na nastop Jugoslovanskega kluba ob priliki naknadnih kreditov, dvajsetin in osobito vojnega zakona. Par navzočih samostojnežev je mahoma utihnilo in soglasno se je sprejela zaupnica Jugoslovanskemu klubu. Shod je vrlo lepo uspel.

+ Na svoji zemlji svoj gospod. Naproseni smo objaviti z ozirom na našo notico pod gornjim naslovom sledeče pojasnilo: Vodja novo ustanovljene državne uprave južne železnice v Ljubljani gosp. generalni direktor Evžen Deroko je pomočnik generalnega direktorja ministrstva saobraćaja v Belgradu. — Naravno je, da izvrši tako važen državni akt kakor je prevzete južne železnice v državno upravo organ centralne železniške uprave v Belgradu in je vsled tega imenovanje g. Deroka generalnim državnim direktorjem južne železnice jasno. — Dalje so njemu kakor svetovalci pridruženi trije Slovenci — in vodijo razen tega obratno ravnanje še vedno dosednji ravnatelji — vsi trije Slovenci. — Pripomniti je le še, da je novoimenovani gospod generalni državni direktor južne železnice že v času pred vojno imel ozke stike z merodajnimi slovenskimi krogi in je vsem svoječasnno iz naših krajev v Srbijo v železniško službo došlim Slovincem šel vedno s priznanim prijateljstvom na roko.

+ Džemijet in vlada. Skopljanska Sloboda poroča, da je džemijet obdržal dne 1. septembra v Skoplju sestanek, na katerem se je posvetoval o svojem nadaljnjem razmerju do vlade. Sklep se drži tajno, vendar pravi omenjeni list, da je džemijet na predlog Ferat-bega z večino glasov zaključil opozicijo napram vladi. Četudi je vest resnična, vendar nas uči dosedanja skušnja, da taki sklepi pri džemijetu proti primerni politični nagradi niso nespremenljivi.

+ Arbitražna krona. »Slovenski Narod« je posnel po belgradskem »Glasniku«, da se g. Ljuba Jovanović ni nič pogajal s

»klerikalci«, kar »Narod« seveda iskreno veseli, in da so radikalni odklonili vsakršna pogajanja s »klerikalci«, ker da so le-ti zahtevali »arbitražno krono«. Ata »Narod« je nad tako predrznostjo seveda skrajno ogorčen. Vendar pa ga moremo pomiriti s tem, da izjavljamo, da se vsem tistim, ki pišejo o teh pogajanjih in celo še o »arbitražni kroni«, prav pošteno blede.

+ »Leteče kolone« na Hrvatskem. Belgrajski listi vedo povedati, da bodo odposlane na Hrvatsko posebne žandarmerijske »leteče kolone«, ki bodo šle od okraja do okraja, iztirjavale davke in lovile vojne begunce. Prvi žandarmerijski oddelek broječ okoli 200 žandarjev pride baje že te dni v okraj Jasko. Stroške teh »letečih kolon« bodo morale plačevati prizadete občine. Hrvatski blokadi opozarjajo kmete, naj bodo mirni, da ne pride do krvoprelitja. Izgleda pa, da ima stvar politično ozadje.

+ Črnogorci proti srbijskemu separatizmu. Solski nadzorniki Črnogore so imeli od 24. — 28. avgusta prosvetno konferenco na Cetinju, na kateri so sprejeli tudi sledečo resolucijo: »Da se čimprej izdelata enotni načrt za vse narodne šole v državi; da bodo v zgodovinski, zemljepisni in jezični osnovi zastopane kulturne in politične pridobitve vseh pokrajin in da se ustvaritev tega programa poveri prosvetnim delavcem vseh krajev naše kraljevine.«

+ Obujeni mrtvec. »Slovenski Narod« posnema po »Slovenskem Denniku«, da se klerikalno dijaštvo deli po »staroklerikalni« in »krščansko-socialni« orientaciji. »Slovenski Dennik« ne ve, da je glasom »Slovenskega Naroda« od 24. avgusta t. l. krščansko-socialna orientacija popolnoma ubita, »Slovenski Narod« pa je 5. septembra, ko je reproduciral »Dennikove« članke, že pozabil, kar je bil 24. avgusta napisal. Starost, starost...

Borba proti rudarjem.

Ze šesti teden se bije ljut gospodarski boj v premogokopnih revirjih Trboveljske premogokopne družbe. Družba je dobila v državnih organih močne zaščitnike, državni organi dajejo družbi na razpolago ne samo miselno, marveč tudi materialno zaslombo. Vsled tega se je čutila družba močno in je odklanjala vsako pogajanje s stavkujočim delavstvom. Pri tem štrajku se je znova pokazalo, da ima kapitalizem v moderni državi svojega novega najzvestejšega in najzanesljivejšega varuha. Na rudarjih Trboveljske premogokopne družbe ni interesirana družba sama, interesirana je celotna naša industrija, železnice, predvsem je pa interesiranih stotine družin in tisoče delavcev. Človek bi mislil, da je dolžnost državnih organov, da skušajo s svojo moralno avtoriteto in v interesu javne blaginje vojskujoči se stranki zblížiti in gospodarski boj tem hitreje končati. Doživeli smo pa žalostno dejstvo, da so državni organi pač na svojo moško besedo obljubljali in zatrjevali, da bodo sklicali vojskujoče se stranke na zopetne razgovore, niso pa svoje besede držali. Mi razumemo, zakaj državni organi niso niti z mezinčcem mignili, da bi prišlo do sporazuma. A o tem se bo govorilo na drugem mestu. In ti državni organi nimajo, kakor smo spoznali v razgovorih z njimi, niti trohice socialnega čuta. Njim je Trboveljska absolutni gospodar, ki mu je nasproti delodajalcem dovoljeno vse, in v varstvo njegovih absolutnih pravic so mu na razpolago še bajoneti.

Te dni razglasa Trboveljska družba, da je štrajk končan in da se po revirjih zopet delo nadaljuje. Za to ima svoje posebne razloge. Po mirovnih dogovorih mora državna oblast nujno poseči posredovalno v mezinčnem gibanju, če štrajk traja nad šest tednov. In ta teden bo že šest tednov, kar se je štrajk začel. Trboveljski družbi bi bilo neljubo, če bi bil dan nujen zakonski razlog za posredovanje, še bolj neljubo bi pa bilo nekaterim državnim gospodom, če bi bili prisiljeni posredovati. Ze vedo zakaj. S Trboveljsko družbo je namreč koristno biti v dobrih odnosih.

Naše liberalno časopisje v zadnjem času kriči, češ da mi delavce hujskamo na štrajk. In nekateri visoki gospodje se čudijo, kako to, da se mi zavzemamo za delavstvo. Naša stranka je od začetka hotela sporazum; ko je štrajk izbruhnil, se je tudi po svojih poslancih trudila, da bi vlada dala iniciativo za pogajanja in sporazum. Če do pogajanj ni prišlo, je krivda edino na vladi in Trboveljski družbi, ne pa na delavcih, ki so za pošten sporazum vedno pripravljeni. Trboveljska pa sporazuma noče. Z državno pomočjo hoče zasigurati v trboveljskih revirjih absolutno vladu kapitala in g. Praprotnika. Zato se pa tudi čudimo, da si drzne »Jutro« sploh, četudi hianavsko, pomilovati rudarje Trboveljske družbe. Ali »Jutro« ni v najočitnejših zvezah z g. Praprotnikom in ali ni g. Praprotnik odločil faktor pri Trboveljski družbi?

Praprotniku, najintimnejšemu prijatelju dr. Zerjava, je treba le besedico reči in pogajanja se lahko začne. Od njegove dobre volje je odvisno, da se vsem opravičenim zahtevam rudarjev tudi ugoditi.

Tega seveda g. Praprotnik in tudi celotna Trboveljska družba ne bosta storila. Kapitalizmu bi bilo hudo, ko bi moral za par odstotkov znižati svoje ogromne profite.

Ta najnovejši gospodarski boj zopet priča, da so sedanje gospodarske razmere nevzdržne.

× × ×

Stavka v revirjih Trboveljske družbe traja dalje.

V jamah (rovih) se nikjer ne dela in so tozadevna poročila Trboveljske družbe tendenciozna. Edino v Trbovljah in Kočevju je Trboveljski družbi uspelo na dnevnem kopu (Tagbau) potom obratovanja bagerja doseči malenkostno produkcijo, ki ne prihaja redno v poštev.

Število stavkokazov rudarjev je majhno in ne doseže niti 10 odstotkov zaposlenega delavstva. Z grožnjami se je Trboveljski družbi posrečilo spraviti na delo konjske hlapce, dninarje po skladiščih, sluge in nekaj nekvalificiranih delavcev, med temi precejšnje število žensk. Na delu so tudi pisarniški poduradniki, trgovski pomočniki in predelavci, ki imajo mesečno plačo.

Dalje je orožništvo aretiralo nad 48 rudarjev. Ker se med aretiranci nahaja večina funkcionarjev in zaupnikov rudarskih organizacij, je upravičena naša sumnja, da dela orožništvo po navodilih Trboveljske družbe.

Celjsko okrajno glavarstvo vzdržuje z ravnatelji Trb. družbe najtesnejše stike, nikdar pa še ni zahtevalo informacij od rudarskih organizacij.

Trb. družba je dosedaj odpustila že okrog 600 rudarjev (naših državljanov) in pritiska na politične oblasti, da bi dale na razpolago orožništvo za deložacijo.

Kočevski okrajni glavar je poklical po nalogu gospoda ravnatelja Biskupskega 21 odpuščenih in jim zaukazal, da se morajo v 14 dneh izseliti. Povsod se opaža velika naklonjenost političnih oblasti napram Trboveljski družbi, kar uničuje našo vero v nepristranost vlade v tem mezinčnem sporu.

Dinamični napad v Trbovljah se hoče tendenciozno podtakniti rudarski organizaciji in se v to svrhu v nekaterih časopisih objavlja nekaj dokazanih tatvin razstrelilnih snovi po rudarjih. Rudarskih organizacij se nikakor ne more naprtiti odgovornost za dejanja posameznikov. Preiskava doslej ni mogla dognati krivcev, ker jih išče med rudarji.

Položaj v revirjih je neizpremenjen.

Rudarji so trdno odločeni vstrajati v svoji upravičeni borbi in pričakujejo, da jih bo podpirala tudi vsa poštena javnost, ker se borijo tudi za znižanje pretiranih cen premoga.

Ljubljanski stavkovni odbor.

III. Ljubljanski velesojem.

Trgovinski minister o slovenski industriji.

Belgrad, 4. sept. (Izv.) Minister za trgovino in industrijo dr. Kojić je o svojem obisku na III. ljubljanskem velesojmu Vašemu dopisniku izjavil sledeče: Vaš III. velesojem je napravil prijetno iznenadenje name kakor na kralja. Sejem je uspel silajno. Presenetilo me je, da je slovenska industrija v zadnjih letih tako napredovala. Zanimal sem se, koliko so posemne panogve industrije in obrti stare, in sem videl, da je bilo zastopano največje število novih industrij in obrti. To dokazuje, česa so Slovenci zmogli kljub težkočam in koliko se da napraviti za napredek industrije in obrti. Ljubljanski velesojem ni samo za Slovenijo, ampak za celo državo velikega pomena. Minister se je pohvalno izrazil o posameznih ustanovah, ki jih je obiskal. Posebno je pohvalil Obrtno šolo, da je dobro urejena in da je zelo zadovoljen z delovanjem profesorjev. Obžaloval je, da se ministrstvo za industrijo in trgovino doslej ni dovolj zanimalo za obrtno šolo. Povdaril je, da je takoj napravil potrebne korake za čimvečjo subvencijo in da je finančni minister njegovi zahtevi ugodil.

Dasi je vreme zelo slabo, je obiskalo tako v ponedeljek kakor tudi v torek velesojmišče vsaki dan približno 10.000 obiskovalcev. Takega obiska ob delavnih ljubljanski velesojm ni imel niti lani niti predlanskem, kar dokazuje, da je institucija ljubljanskega velesoja prodira. Francoško in belgijsko blago se ni došlo na velesojmišče. Kdo je kriv, ali carinarna ali pa ekspediter, bo velesojmski urad še ugotovil.

Za ljubljanski velesojm se ne interesira samo jugoslovanski, ampak tudi poljski tisk. Ljubljanski velesojm je obiskal in si ga natančno ogledal ter se zelo pohvalno izrazil o njem generalni tajnik trgovskih zvez v Poznanju Brunon Sikorski. V torek sta si temeljito ogledovala velesojm urednik »Trgovinskega Glasnika« v Belgradu Grad. P. Kozomarić in urednik zagrebškega dnevnika »Der Morgen« Walter Siess.

Ljubljanski velesojm vpliva vzgojno organizatorično na druga mesta naše države. Dr. Čurčin, glavni tajnik trgovsko-obrtno zbornice v Novem Sadu, proučuje organizacijo ljubljanskega velesoja, ker nameravajo v Novem Sadu prirediti agrarno-kulturno razstavo za Vojvodino. Dr. Čurčin je izjavil konzulu Dularju, da je v Vojvodini dobro znano, da je ljubljanski velesojm največja in najlepša razstava v Jugoslaviji.

Po vzorcu ljubljanskega velesoja nameravajo v Subotici ustanoviti velesojm.

Obiskovalci in razstavljalci so kljub slabemu vremenu prav dobro razpoloženi in se tudi s kupčijami bolj hvalijo, kakor so se lani in predlanskim, dasi seveda ne natočijo radi radovednežu čistega vina, ker trgovci umljivo z ozirom na konkurenco ne pokažejo radi svojih pravih kart.

Kupčije so se v torek ves dan sklepale in so se sklenile med njimi zelo velike kupčije. Tekstilna industrija in konfekcija tožita, da ni kupčij, toda »zaupno« se je le izvedelo, da je neka tekstilna veletrdka sklenila velike milijonske zaključke. Prav dobro je prodajala slovenska papirna stroka in kartonaža. Obrazi šefov navedenih industrij so bili vedri in veseli, dasi so seveda hiteli zatrjevati, da že šegre in da bi bilo še boljše in lepše, če bi bilo lepo vreme. Prav dobre kupčije so se sklepale s pohištvom in v kemični industriji; tudi več manjših avtomobilov se je prodalo. V trgovini na velesojmišču se je opazil velik razvoj in napredek glede kupčijskih sklepov v strojni industriji, elektrotehniki in v poljedelskih strojih. Velesojmskemu uradu so bile v torek naznane sklenjene kupčije v znesku približno 160.000.000 j. K.

Predsedstvo velesoja je splošno zadovoljno z razstavljenimi predmeti in obžaluje samo, ker ni razstavilo več domačih trvdik lesne industrije, katerih šefi so izjavili, da niso razstavili, ker itak ne morejo kriti vseh naročil. Naše domače veletrdke v resnici še ne znajo ceniti moderne reklame.

Ker je neki list grajal, da so cene pokušnemu vinu previsoke, pribijemo, da se dobi pokušnja prvovrstnih vin od 44 j. K per liter kislega prvovrstnega vina in da se cene po sladkosti vina stopnjujejo do 96 j. K per liter; da je starina v steklenicah dražja, je seveda umljivo. Pivovarna Union je porabila dobo velesoja v reklamne svrhe in dobavila vsem ljubljanskim odjemalcem marčno in monakovsko pivo take kvalitete, kakršne smo bili vajeni pred svetovno vojsko. Upamo, da se dobrina piva po končanih dneh velesoja ne bo spremenila.

Danes so izšle prve fotografije, posnete, ko je obiskal v soboto kralj Aleksander velesojm. Prodajajo se na velesojmišču in

v trafikah; večje množine naj se naroče v ekonomatu velesoja.

Oddaja stanovanj funkcionira prav dobro, toda nekaj kupcev se je pritožilo, ker so morali plačati za neko luknjo nekje na Poljski cesti za noč 60 Din. Opozarjamo, da posamezni navijalci cen lahko spravijo Ljubljano v slab glas, in to tembolj, ker stane soba v hotelu 25 do 30 Din. Ljubljana je slovela dozdaj po svoji slovenski gostoljubnosti in bi bilo v resnici škoda, če bi pričela delati konkurenco Zagrebu ali Belgradu. Ker primanjkuje stanovanj, je dalo postajenačelstvo glavnega kolodvora obiskovalcem ljubljanskega velesoja na razpolago komfortno opremljene lepe spalne vagonne.

Z napačnimi legitimacijami je prijel sejska straža 15 oseb; med njimi so prizadete nekatere precej ugledne osebe v Ljubljani. Lastnike permanentnih legitimacij opozarjamo v njihovem lastnem interesu na okolnost, da so neprenosne in da veljajo le za tisto osebo, na katere ime so izstavljene.

PEČ-ŠTEDILNIK »UNIVERZAL«.

Ze na lanskem velesojmu je vzbujala veliko pozornost peč, ki sta jo razstavila gg. Engelman in Rozman, peč, ki se kurl lahko z žaganjem, premogovim prahom, česlom, šoto, sploh z manjvrednimi gorilnimi odpadki, kakor tudi z navadnim gorivom, kot z drvmi, premogom itd. Kljub temu, da so bile te peč takrat še proizvod naših domačih malih obrtnikov-železninarjev, so se v kratkem splošno priljubile zbog svoje praktičnosti in cene kurjave. Deseturno neprestano gorenje drobnega goriva (žaganja) stane le okrog 25 par, pri uporabi navadnega goriva (lesa, premoga itd.) pa se doseže 50% prihranka. Sedaj pa so prevzele proizvodnjo teh peči Strojne tovarne in livarne d. d. v Ljubljani in na letošnjem velesojmu postavile na trg proizvod, ki more konkurirati z proizvodmi velikih specialnih tovarn za peč. V pečah »Univerzal« so združene sledeče prednosti: 1. V njih je mogoče kuriti že opisane manjvredne odpadke goriva z enakim pridom in uspehom, kakor navadno gorivo. 2. Doseženo toploto je mogoče zadržati v pečih zbog principa dveh dimnih cevi, kajti znano je, da odhaja v navadnih pečeh več kot polovica toplote nefizabrbljene v dimnik. 3. Ako ni žaganja itd. pri rokah, se lahko kurijo te peč z navadnimi drvmi ali s premogom. Te peč je tedaj ločiti od onih, ki se kurijo le z žaganjem. 4. Te peč so uporabljive tudi za kuho. — Pojasnila daje in naročila sprejema tvrdka proizvajateljica: Strojne tovarne in livarne d. d. v Ljubljani.

TELOVADNO IN ŠPORTNO ORODJE.

Tvornica telovadnega in športnega orodja J. Oražem, Ribnica, Dolenski je razstavila na II. ljubljanskem velesojmu leta 1922 telovadno in športno orodje, ki je bilo predmet splošnega občudovanja in priznanja domače obrtne podjetnosti. Za časa razstave same sicer ni prišlo do večjih kupčijskih zaključkov, vsekakor pa so ti domači izdelki vzbudili splošno pozornost ter so se začeli interesenti, t. j. posamezna telovadna in športna društva kakor tudi posamezniki sport goječih krogov zanimati za te izdelke domačega podjetja v toliki meri, da je morala tvrdka vsled številnih naročil svoj obrat znatno povečati, tako da je momentano v stanu poslužiti svojim odjemalcem tudi z večjimi dobavami, bodisi kompletnimi telovadnicami, bodisi posameznimi predmeti v najkrajšem času.

V tekočem letu je dobavila tvrdka v razne večje in manjše kraje Jugoslavije novoustanovljenim društvom kompletne telovadnice, t. j. stabilno orodje kakor plezala, lestve, koloteke, kroge kakor tudi prenosljivo orodje, kot bradlje, salonske droge, konje, koze, telovadne mize in vse druge v telovadnici potrebne predmete, medtem ko so že starejša društva izpopolnila svoje telovadnice z manjkajočim orodjem, oziroma so dala v popravilo ali obnovenje ter izpopolnitev zastarelo odnosno pokvarjeno orodje.

Veliko povpraševanje je bilo tudi po opremai letnih telovadišč in športnih prostorov, ki so baš v povojnem času tudi pri nas zavzeli uprav odlično mesto na polju telesne vzgoje. Med drugim je n. pr. konstruirala tovarna Oražem stojala za kroge na prostem, katere je možno razložiti v posamezne komade, s čemur je omogočen transport istih ne glede na to, da odnosna konstrukcija lahko vsebuje poleg kompletne opreme krogov tudi še plezala (vrvi in palice) ter event. premakljive telovadne lestve.

Razen navedenega specialnega telovadnega orodja izdeluje tvrdka tudi vse druge športne predmete kakor priprave za skok, prožne deske (lastne konstrukcije), jesenove in bambusove palice za skok, kopja iste vrste, diske, žoge, kije, ročke i. t. d.

Tvrdba, ki je ustanovljena že leta 1881, si je s svojimi solidnimi in vsem zahtevam odgovarjajočimi izdelki pridobila splošno priznanje in zaupanje domačih telovadnih in sportnih krogov ter je le pozdraviti njeno stremiljenje, da se tudi na polju sportne industrije s lastnim izpolnjevanjem popolnoma osamosvojimo.

Vrtnarska razstava.

Naši ljubljanski vrtnarji lepo napredujejo in se jim ni treba čisto nič bati ne inozemske in tudi ne domače konkurence, kar dokazuje njihova vrtnarska razstava, ki so jo priredili v jahalnici ob Bleiweisovi cesti in ki je podaljšana do 10. septembra. Jahalnico so podjetni naši vrtnarji spremenili v lep, eleganten vrt, ki je vreden, da si ga ogleda vsak, kateri ljubi cvetje, lepe rože, palme, nageljne, bršljine, mah, zelenje, lovor, s katerimi je okrasil Bog zemljo.

Ljubljanski vrtnarji so pokazali, kaj majo in so od lanske svoje prve razstave lepo napredovali. Pogled z galerije te očara: pred seboj vidiš lep, simetrično urejen vrt.

Ko stopiš v razstavišče, ti obliči oko na rožah, ki jih je razstavil cvetličarnar in trgovec semen Viktor Korzika, Kongresni trg 3. Krstna miza je lepo okrašena: Lovorji, palme in venci te spominjajo na smrt in na okrašenje mrtvaškega odra in na njeno smrti, na pokopališču. Jedilna miza, elegantno okrašena s cvetlicami asparagus, nageljni in z vrtnicami ti dokazuje, da je gospod Korzika strokovnjak v vrtnarski dekoracijski stroki. Gospod Korzika je razstavil tudi veliko zbirko cvetličnih semen in semen za zelenjavo.

Sosed gospoda Korsike, trgovski vrtnar Ignacij Štrekelj iz Spodnje Šiške je razstavil vrt, v katerem cveto ciklame z obropkom asparagis. Njegov vrt krasi primulae obconicae, zelo lep je tudi poročni šopek.

Lastnica elegantnega cvetličnega salona v Selenburgovi ulici št. 6, gospa Antonija Bajt je razstavila razne vrtnarske umetnosti. Občudovati moraš lepo mizo, dekorirano z božično liro; s cvetlicami ozaljšano poročno opravo: mirte, astre, asparagi, krasi ženitovanjsko mizo. Lepi so žalni venci, spleteni iz bršljina, resja, smerčja in iz planink.

Eksotičen japonski park je razstavil F. Herzmannsky. Krase ga cvetlice selaginella, celosia cristata, plumbago carpente, agateja celestin; lepe povodne rastline izpolnjujejo japonski park gospoda Herzmannskega.

Vrtnar Matija Keše iz Linhartove ulice je razstavil vrt, katerega središče tvori rondeau: lepa, okrogla greda zasajena s palmo v sredi in s plavimi cvetlicami agarata. Doma gojene palme in lovor dokazujejo, da je gospod Keše napreden vrtnar; skupina mirt s poročnim šopkom izpričuje umetniško vrtnarsko spretnost.

Vrt cvetličnjak je razstavil trgovski vrtnar Ivan Bizovičar iz Kolezijske ulice št. 18, ki je v njem zelo spretno in okusno razdelil cvetlice asparagus, begonia, rese, dracene in nageljne; ciklame in primule.

Pokopališki vrtnar pri Sv. Križu Pavel Šimenc se peča predvsem s krašenjem grobov. Razstavil je v slogu umetnega vrtnarstva s cvetlicami okrašeno grobnico in kamnito ploščo in palme ter cvetlice, namenjene krašenju gomil.

Srednjo skupino tvori razstava umetnega vrtnarja Antona Ferata z Ambrožovega trga št. 3: palme, begonije in dracene krasi lep, velik rondeau.

Če si prijatelj rož in zelenja, si oglej vrtnarsko razstavo!

Gospodarstvo.

g Žitni trg Na novosadski produktni borzi notirajo žitu sledeče cene: pšenica 340 Din, ječmen 300 Din, oves 235 Din, kornuza 272.50 Din, fižol 470 Din, pšenična moka št. 0 530 Din. — Tendence nespremenjena.

g Zborovanje obrtnih zbornic. Belgrajska obrtna zbornica sklicuje dne 20. septembra plenarno sejo vseh obrtnih zbornic države s sledečim dnevnim redom: 1. Vojna odškodnina. 2. O načinu davanja naročenega blaga. 3. O ustanovitvi obrtne kreditne banke.

g Naš dinar se je na včerajšnji borzi dvignil od 5.90 na 5.95 centimov. A kljub dvigu dinarja v Curihi so se vse tuje devize in valute na zagrebški borzi včeraj dvignile.

g Cenejši kruh v Belgradu. Od 3. septembra dalje stane kilo belega kruha v Belgradu 5 dinarjev 50 para, kilo črnega kruha pa 4 dinarje 50 para.

g Cene v Zagrebu. Teletina po 100 K kg, jaja po 6 K komad, sveža pa po 8 K. Zelje po 10 K, korenje po 10 K, slive po 6 do 12 K, grozdje po 24 do 40 K, jabolka po 10 do 20 kron.

g Mažari izvažajo pšenico v Švico. Mažarska vlada je podpisala s švicarsko vlado pogodbo, na podlagi katere bo pravzela švica od Mažarske 10.000 vagonov pšenice po 27½ frankov za meterski stot.

g Dobava materiala za izdelovanje petrolejskih kant. Pri upravi državnih monopolov v Belgradu se bo vršila dne 20. septembra t. l. ofertalna licitacija glede dobave raznega materiala za izdelovanje petrolejskih kant. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

g Dobava parnih kotlov. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 19. septembra t. l. ofertalna licitacija glede dobave dveh parnih kotlov. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

g Carinski agio na zlato v Nemški Avstriji je določen od 1. do 7. septembra s 14.400 n. a. kronami.

g Ugodna žetev tobaka v Evropi. Letošnja žetev tobaka je v Bolgariji, na Ogrskem in v Jugoslaviji veliko boljše kot lanske leto.

g Francosko-ogrski finančni odnošaji. V Budimpešti se bo osnoval z delniško glavnicco ene milijarde ogrskih kron francosko-mažarska banka, katere osnutek so odobrili francoski uradni krogi, a prvi francoski finančniki bodo prišli v upravni svet.

g Koliko je vreden japonski Yen. Japonska je danes vsled svoje nesreče predmet vsesplošnega razpravljanja. Pred vojno je veljal en Yen približno eno avstrijsko krono. Danes pa stane po pariteti londonske borze z dne 31. avgusta 2 šilinga in dve penci ali po kurzu devize na London na zagrebški borzi približno 50 dinarjev.

g Konzorcij francoskih industrijalcev za trgovino z Rusijo. Moskovska »Pravda« z dne 28. avgusta objavlja razgovor svojega sotrudnika z zastopnikom francoskega konzorcija »Russimeks« (Rusko importno-eksportno konzorcij na Francoskem). Približno 60 francoskih podjetij z več kakor pol milijarde frankov glavnic je sklenilo obnoviti importne in eksportne operacije med Francoski in Rusi. Ustanovitev konzorcija je posledica dogotrajnega in vsestranskega spoznavanja novih zakonov in gospodarskih možnosti sovjetske republike. Večina članov omenjenega konzorcija je bila že pred vojno v trgovskih stikih z Rusi. Tako n. pr. je deloval Martin v Rusiji 22 let in je bil do leta 1918. ravnatelj ruske sekcije pri francoskem trgovinskem ministrstvu. »Russimeks« se v tem razlikuje od drugih delniških družb, da obstoji iz samih tvorniških podjetnikov, kateri žele vstopiti v neposredne stike z ruskimi podjetji. Obema strankama mora biti ležeče na tem, da sklepata trgovske operacije brez nepotrebnih posredovalcev. Francozi bodo na ta način lahko kupovali na ruskem trgu potrebne množine sirovin, Rusom pa bo dana prilika, kupovati francoske izdelke po cenah francoskega trga z dotičnim približkom prevoza in carine. »Russimeks« mora kupovati v Rusiji najrazličnejše sirovine, kakor: drva, lan, dlako, kožo, čevla, žito, kožuho, mast, loj, parafin, steno, ruski terpenin, potčelji, kosti, perje, razna semena, cunjice itd. Od svoje strani pa bodo Francozi prodajali Rusom gospodarske stroje, vsakovrstne izdelke, kemične in lekarniške predmete, fotografске potrebščine, barve, orodje, parfumerijo, mlinarske potrebščine, avtomobile, motorje itd. Da ni prišlo toliko časa do trgovinskih stikov med obema narodoma je glavni vzrok ta, ker so se vozili kakor zastopniki raznih francoskih podjetnikov ljudje, kateri niso poznali novih ruskih zakonov in ruske dežele sploh. Obvladali niso ruskega jezika ter niso imeli pojma o ruskem tipu in zato so se ustrašili prve ovire, ki se jim je zdela nepremagljiva. Vračali so se domov na Francosko in pesimistično govorili o možnosti uspešnih francosko-ruskih trgovinskih stikov. Gospodarsko zblizanje obeh držav morejo ustvariti samo taki ljudje, ki dobro poznajo rusko ljudstvo in deželo. Tam moč pa je vsekako zgoraj omenjeni zastopnik »Russimeksa«.

BORZA.

Curih, 4. septemb. (Izv.) Devize: Pešta 0.08, Italija 28.60, London 25.17, New York 555, Pariz 81.27, Praga 16.50, Dunaj 0.7813, Sofija 5.80, Belgrad 5.95, Varšava 0.0028. Valute: n. a. K 0.78. Zagreb, 4. septembra. (Izv.) Devize: Berlin 0.000850—0.00010, Italija 4.0750—4.09, London 490 do 489, New York 94—95, Pariz 5.40—5.45, Praga 2.8250—2.8350, Dunaj 0.183550—0.1850, Curih 17.20 do 17.25. Valute: dolar 98—98.75.

Dnevne novice.

— SLS v Novem mestu. Somišljeniki, zlasti pa zaupniki SLS, sodnega okraja Novo mesto se vabijo k zborovanju, ki bo v pondeljek, dne 10. t. m. točno ob 9. dopoldne v Rokodolskem domu v Novem mestu. Poročal bo poslanec.

— Obrtniki! Ko pridete v Ljubljano na velesoj, si sigurno oglejte Vaše stanovsko glasilo »Jugoslovanski Obrtniki«, ki ga dobite na ogled v paviljonu »Slovenec« pri glavnem vходу desno. List izhaja vsak mesec ter prinaša strokovne vesti o slovenskih obrtnih, trgovskih in industrijskih razmerah. Naroča se v Ljubljani, Komenškega ulica št. 20 ter stane za celo leto Din 20.—. Sedaj ga lahko naročite tudi v omenjenem paviljonu. Sezite po listu, ki Vam bo dober svetovalec v vseh vprašanjih, tičočih se Vašega stanja!

— Hud nahod ima »Slovenec«, trdi »Jutro«. To vest spopolnjujemo z dodatkom, da ga je našel od »Jutra«.

II. vrtnarska razstava v Ljubljani

JE VSLED SPLOŠNE ZELJE PODALJSANA DO 10. SEPTEMBRA.

— Militarizacija železničarjev ukinjena. Na ukaz železniškega ministrstva je bila 3. septembra ukinjena militarizacija železničarjev.

— Spremembe pri oo. frančiškanih. Na frančiškanskem provincialnem kongresu v Ljubljani dne 22. in 23. avgusta so bili nastavljeni, oziroma prestavljeni: Ljubljana: P. Dominik Nabernik, katehet v Marjanišču; P. Vincencij Kunstelj, kapelan; P. Joahim Košenina, katehet na Vrtači; P. Rupert Suhač, subsidiar; Novo mesto: P. Benedikt Krakar, P. Stanislav Aljančič; Brezje: P. Dionizij Dušej; Kamnik: P. Henrik Damiš; Nova Štifta: P. Edvard Ravstehar, predstojnik rezidence; Šiška: P. Metod Valjavec, katehet in diskret; P. Bogdan Markelj, katehet; Maribor: P. Gotfrid Ploj, kapelan; P. Mihael Pribožič, kapelan in katehet; Sv. Trojica v Slov. Gorici: P. Emerik Landengost; Brnice: P. Zofron Kozlevčar.

— »Jutro« in stavka v Trbovljah. »Jutro« poroča, da vodijo stavko oziroma nadaljujejo »klerikalci«, sedaj ko so voditelji naših organizacij od prvega dne stavke na vso moč trudili, da se spor med delavstvom in družbo čimprej in ugodneje zaključijo in ravno gg. ravnatelj, ki pošilja »Jutru« zgorajšnjim podobne izjave, ne marajo pogajanj in zavračajo vsake vrste posredovanja ter s tem podaljšujejo stavko in večajo krizo, ki ne postaja usodna samo za delavstvo, ampak tudi za družbo samo. Škoda raste vsled trme gospodov ravnateljev na obe strani.

— Zloraba državne himne. Slovenski orjunci so si izmislili ter prakticirali trik, ki jim je precej časa služil prav dobro in se večkrat tudi obnesel. Ako je pri orjunskih izgrelih, pretepih in kravalih navalila na orjunce žandarmerija ali policija, so se ti junaki vzravnali v na: pozor! in začeli peti državno himno ter vzklikati kralju, narodnemu in državnemu edinstvu. Orožniki in policaji so se tudi morali zravnati in poslušati spoštljivo petje državne himne. Sedaj so se višje žandarmerijske oblasti toliko spame-tovale, da so izdale žandarmerijskim postajam okrožnico, ki zapoveduje žandarjem izvrševati dolžnosti napram orjuncem, pa če bi ti pri po zakonu prepovedanih izgrelih prepevali državno himno, zlorabljali kraljevo ime, ali krulili slavospev na svojega zelenega zmaja. Orjunce bodo odslej zapirali tudi med petjem državne himne, da bodo aretacije bolj vesele in slovesne. Doslej pa ji bilo tako, da bi bil kak orjuncem lahko mirno kral svojo žrtve, njegovi tovariši bi peli v krogu krog njega državno himno in oborožena sila bi se morala salutirati zločinu. Pri nas prihajajo višje oblasti prav počasi in po dolgih ovinkih do uvidevnosti.

— Abiturienti ljubljanske gimnazije iz leta 1883 praznujejo danes v sredo in jutri v četrtek v Ljubljani 40-letnico svoje mature. Od 48 takratnih maturantov jih živi še 32, med njimi 10 duhovnikov. Od takratnih učiteljev žive še profesorji Pleteršnik, dr. Svetina, Šuklje in Vodusek.

— Mednarodna ženska liga za mir in svobodo v Pragi. Zadnje dni avgusta je zborovala v Pragi mednarodna ženska liga za mir in svobodo, ob kateri priliki je priredila njena šola za socialni mir vrsto predavanj. Kongresu je poslal zunanjji minister dr. Beneš posebno spomenico, v kateri je naglašal, da je za ohranitev miru neobhodno potrebna nacionalna pravičnost. To misel je poudaril v svojem nagovoru na udeležence tudi velikopraški župan dr. Karol Bara.

— Ata »Narod« na drugem svetu. Kakor znano, se predsednik Združenih držav Harding že delj časa mudi na drugem svetu. Ob priliki strašne nesreče, ki je zadela Japonsko, so pa ata »Narod« obiskali Hardinga v Washingtonu na drugem svetu in odtam sporočili, da je rajni Harding poslal japonskemu vice-regentu brzojavko, v kateri izraža povodom potresa sočutje in predlaga vsestransko pomoč, ki bi jo Japonska želela. — Kakor se vidi, so ata »Narod« pristopili v zadnem času k špiritistom in stoje v zvezi s pokojnimi, seveda samo z dušami iz visokih krogov, kakor je rajni prezident Harding.

— Dohodnina v Slovenji. Delegacija ministrstva financ v Ljubljani priobčuje v »Uradnem Listu« dne 4. t. m. zanimivo statistiko dohodnine v Sloveniji za davčni leti 1920. in 1921. Končne uspehe te statistike priobčimo jutri.

— Mekinje pri Kamniku. Začetek meščanske šole v tukajšnjem dekliskem vzvodu bo v sredo dne 12. septembra s sv. mašo ob 8. uri. V četrtek, dne 13. septembra ob 8. uri se prične redni pouk. — Samostansko predstojništvo.

— Na državnem osrednjem zavodu za žensko domačo obrt v Ljubljani, Turjaški trg 6/II., se vrši vpisovanje učen 14. in 15. septembra 1928, vselej od 8. do 12. ure in od 14. do 17.

ure. Učile se bodo sledeče tehnike: klekkanje in živane čipke, belo in pisano vezenje, teleda, filet, biserna dela in kompozicije, s posebnim ozirom na narodne motive. Redne učenke morajo biti vsaj 14 let stare in naj prinesejo s seboj krstni list in zadnje šolsko izpričevalo. Vpisnine in šolnine ni. Učenke dobijo vse za pouk potrebne tvorine ter učne pripomočke zastonj na razpolago, vendar ostanejo izdelki last zavoda, razen vzornih prtov. Pridne, revne učenke prejmejo podpore. Spretnostne učenke, katere so v tehniki že nekoliko napredovale, dobijo primerna dela na dom proti plačilu. Tudi za nadaljno izobrazbo se bo skrbelo. Znam in dekletom, ki nimajo časa za redni pouk, se nudi prilika, da kot hospitantke obiskujejo zavod in si tako omogočijo zaslužek. Redni brezplačni pouk se prične 17. septembra. Vsa potrebna pojasnila daje podpisani. Učenke, katere so si na podlagi ugodno dovsenega 4. razreda meščanske ali srednje šole, pridobile na srednji tehnični šoli v Ljubljani ali na podobnem strokovnem zavodu usposobljenostno spričevalo za učiteljice žen. ročnih del na ljudskih in meščanskih šolah, ter so dosegle starost 17 let, so naše državljanke, v moralnem oziru brezhibne telesno sposobne za učiteljstvo in ki so se s posebnim sprejemnim izpitom dokazale, da so v klekkanju čipke že zadosti izveščane, se lahko veščajo v praktičnem delu čipkanja kot redne učenke na zavodu 1 do 2 leti in si na podlagi izpričevala pridobijo možnost, da se nastavi kot strokovne učiteljice, ako so taka učiteljska mesta razpisana.

— Moste pri Ljubljani. Na Mali Smareh, dne 8. septembra t. l. ob 4. uri popoldne prireditel Slov. kat. izobraževalnega društva na vrtu g. Josipa Oražma na Selu. — Sodelujejo godba iz Mladinskega doma na Kodeljevem, pevski zbor iz Šmartnega ob Savi in domači pevski zbor. Vstopnina 3 Din za osebo. V slučaju slabega vremena se vrši prireditel z enakim sporedom v Ljudskem domu v Mostah.

— Kongres vseh kvalificiranih stavbinikov delovodij in risarjev kraljevine SHS v Zagrebu se vrši 8. in 9. septembra t. l. v poslopju trgovske in obrtne zbornice. Zveza slovenskih stavbinikov delovodij in risarjev v Ljubljani poziva vse gg. člane, da se tega veličastnega kongresa udeleže v čim večjem številu. Na kongresu bo dana možnost spoznati se s člani naše stroke in obravnavati naš sedanji stanovški položaj. Predpriprave za kongres so v polnem teku in jih vršijo vsi odbori zvez in združenj kraljevine SHS. Vožnja iz Ljubljane proga juž. žel. tja in nazaj je polovična. Odhod iz Ljubljane v soboto 8. t. m. ob 5.22 uri zjutraj. Legitimacije so članke izkaznice. Prijave sprejema odbor tudi pisмено.

— Zdravstveni odsek v Ljubljani razpisuje dve mesti šolskih zdravnikov na srednjih šolah v Ljubljani. Interesenti se opozarjajo na razpis v uradnem listu.

— Pobegli zločinci. Minulo soboto zvečer je pobegnilo iz sodnih zaporov v Zagrebu 9 nevarnih zločincev, ki so si bili izkopali skozi zid izhod na hodnik, odkoder so potem vdrl v sodno dvorano in od tam skozi okna poskakali na ulico. Pazniki so beg pravočasno opazili in so takoj začeli lov za begunci. Ujeli so 6 zločincev, trije so ušli.

— Tatvina v vlaku. Dne 28. avgusta je bila v popoldanskem vlaku med Kandijo in Uršnim selom ukradena zlata ameriška ura brez šipe, z monogramom »J. P.« in z ugraviranim vpisom »John Pezdirtz« postestniku Janezu Pezdireu iz Dol. Sušice. Ura je vredna 56 dolarjev.

— Poziv izseljencem, ki potujejo v republiko Argentino. Generalni izseljeniški komisariat objavlja: Generalni konzulat republike Argentine v Belgradu javlja, da bo vsled sklepa argentinske vlade v bodoče brezplačno vidiral izseljeniške potne liste izseljencem, ki potujejo v II. ali III. razredu v Argentino.

— Za svojo družino vzamem izključno le Vaše testenine, je priznal eden največjih trgovcev z delikatesami v Trstu potniku tovarne testenin v Ilirski Bistrici. Moč, ki pozna in ima na razpolago najboljše izdelke, ve, kaj je dobro.

— Eau de Cologne Louis XIV. se odlikuje posebno s svojim finim, ugodnim, osvežujočim vonjem, ter se porablja kot parfum in z izrednim uspehom za negovanje obraza in telesa. — Cena 1 l Din 150.—, ½ l Din 80.—. Steklenico je prinesli seboj. — Uran Parfumerija, Ljubljana, Mestni trg 11. 5205

Primorske novice.

p Evharistični kongres v Komnu. Od 5. do 8. t. m. se vrši v Komnu evharistični kongres, za katerega je določen obširen spored. Sodelujejo vse duhovnije kopenskega in devinskega dekanata.

p Fašisti izgnali slovenskega župnika. Fašisti izganjajo iz Istre zadnje domače dušne pastirje. Koncem avgusta je dobil poziv, naj izgine čez mejo župnik I. Čemažar.

v Smarju pri Kopru. Kakor znano, proti ukazom fašev v Italiji ni priziva. Župnik Čemažar je vedel, da se mora ločiti od svoje cerkve in svojih župljanov in iti iskati novega delokroga in nove strehe, kamor mu bo kazala cesta. Hotel je oditi takoj, a na prošnje svojih župljanov je ostal do 27. avgusta. V nedeljo se je župnik v cerkvi poslovil od vernikov, v ponedeljek zjutraj ob prvem svitu je pa odhajal. Sredi vasi se je zbralo vse domače in okoliško prebivalstvo, da zadnjič pozdravi svojega župnika. Ob slovesu so se vršili nepopisni prizori žalosti in obupa. Vse je glasno jokalo, vsi so stegali roke odhajajočim, dobro vedoč, da je to zadnjič njihov domači dušni pastir. Orožniki, ki so vso nedeljo in v ponedeljek zjutraj nadzorovali ljudstvo, so imeli svojim gospodarjem kaj povedati.

p Italijanska oblast prepovedala počaščenje spomina slovenskih padlih vojakov. V Studencu so občani sklenili, da postavijo v domači farni cerkvi v spomin v vojni padlih Studenčanov kamenito ploščo z imeni padlih. Ploščo so nameravali odkriti dne 26. avgusta t. l. na kolikor mogoče slovesen način. Podprefekt v Postojni je pa dva dni pred prireditvijo slovesnost prepovedal in odredil, da se mora odkritje plošče vršiti brez vsakega slavlja in da smejo položiti vence le družine padlih. Spomnimo se, kakšna brezkončna slavlja je prirejala Italija svojim padlim vojakom in kako je silila tudi Slovence in Hrvate, da so se teh slavij vdeleževali. Sedaj pa svojim državljanom druge narodnosti prepoveduje, častiti spomin svojih očetov, bratov in sinov. Ali je tako postopanje vredno velike države?

p Svobodna trgovina na Reki. Na Reki so sedaj najvišja in edina oblast fašisti. Kakor vsako drugo pravo, so fašisti odpravili tudi vsako zakonitost v trgovini. Trgovina se sedaj na Reki »razvija« po temle primeru: Nedavno je priplula v Reko ladja »Gloria«, ki je pripeljala 4192 kg paradižnikov in 188 kg grozdja. Lastnik blaga je bil G. Nazzario. Kakor hitro je ladja pristala, se je oglašil na njej zelenjadni trgovec Lobasso in vprašal po ceni. Nazzario je ponudil blago po 50 centezimov kilogram, Lobasso je ponudil 33 cent. Nazzario je odvrnil, da stane blago njega samega po 35 cent. Tedaj je Lobasso odšel z grožnjo, da pošlje četo fašistov, ki bodo ladjo rekvirirali. In tako se je tudi zgodilo. Na zahtevo fašistov je moral Nazzario svoje blago odstopiti Lobassu po 33 centezimov kilogram in vrhu tega plačati 16 lir carine in popustiti 638 kg kot taro.

Koroške novice.

k Proti slovenskim župnijskim pečatom. Koroške politične oblasti so začele vitiati prste tudi tja, kjer nimajo ničesar iskati. Velikovoško okrajno glavarstvo je naložilo župniku v Štebnu pri Globasnici 400 tisoč kron globe, ker se je posluževal slovenskega župnijskega pečata in dvojezičnega kuverta. Podoben ferman je dobil prošt v Tinjah, kateremu je okrajno glavarstvo naročilo, da mora namesto dosedanjega latinskega uvesti nemški pečat. Koroška slovenska duhovščina bo okrajnim glavarjem znala pojasniti stališče.

k Pravica je temelj države. Minoli mesec se je na celovškem deželnem sodišču vršila razprava proti obtožencem, ki so 26. decembra l. l. vdrli v stanovanje g. Marolta in učitelja g. Kupperja v Velikovu in uganjali tamkaj divjaška nasilja. Vsi obtoženci so bili oproščeni. V nemških očeh zasluži nasilje nad Slovenci seveda odlikovanje, ne pa kazni.

k Črna. Dne 2. septembra je priredil naraščaj orlovskega odseka v društveni dvorani akademijo pod vodstvom br. predsednika. Spored je bil jako bogat in srečno sestavljen. Obsegal je 11 točk (govor, deklaracije, igre »Orlici in drugi ptički« ter več telovadnih točk). Splošen utis je bil jako dober. Obilo hvale so želi deklamatorji, ki so res s pravo orlovsko samozavestjo nastopili. Tudi telovadba je občinstvu ugajala. Le škoda, da oder ni dopuščal večje števila telovadcev. Med odmori je sviral tamburaški zbor iz Prevalj.

Štajerske novice.

š Škod SLS se je vršil dne 2. septembra ob veliki udeležbi za verni del Slov. gorice v St. Ilju. Shodu je predsedoval Fr. Thaler. O političnem položaju in delovanju naše parlamentarne delegacije je govoril tajnik SLS v Mariboru Kranjc. Za njim je še govoril poslanec Fr. Žebot. Zborovali so izrekli Jugoslovanskemu klubu popolno zaupanje.

š Stavka v mariborski predilnici. Iz Maribora poročajo: V predilnici Dvetov in Comp. se je 3. septembra pričela stavka celokupnega delavstva, ki je enotno organizirano v Jugoslovanski strokovni zvezi. Delavstvo je bilo sramotno nizko plačano — po 5 do 8 kron na uro. Delavstvo zahteva 30 odstotkov zboljšanja plač in odpravo akordnega dela. Pogajanja se nadaljujejo.

š Hlapčevstvo. Zadnji čas opažamo ljudi v Mariboru, ki so navdahnjeni z vedno

uslužnim duhom, napisne table na svoje hiše in obrti, dajo napravljati v cirilici. Tako spremembo smo opazili na Grajski kleti (Valjak) in na gostilni »Maribor«. Radovedni smo, ali tudi v Srbiji dajo obrtniki na čast Slovincem prepleškati samo cirilske napise v latinico. Hlapčevstvo ni posebno lepa lastnost.

š Nova kaznilnica pri Mariboru. Ministrstvo pravde hoče pri Mariboru ustanoviti novo moško kaznilnico, podružnico mariborske. V to svrhu hočejo ekspropriirati veleposestvo dr. Eric Scherbauma. Večino tega posestva imajo v najemu od agrarne reforme železničarji in drugi mali ljudje. Od te zemlje živi 75 družin. In to zemljo hoče minister vzeti ubogim ljudem in ustvariti tam nepotrebno kaznilnico. Dne 3. t. m. se je na licu mesta vršila komisija, katere sta se udeležila tudi poslanca Falež in Žebot. Nastopila sta energično proti ustanovitvi nove kaznilnice v mariborski okolici. Zemlja naj ostane ubogim ljudem. Vlada naj si zgradi za srbske kaznjence zavod v Srbiji. Zadeva pa še ni končnoveljavno rešena.

š Propast vinogradov na Štajer: kem. Vsled toče, bolezni in neprestanega deževja bo letos na Štajerskem strašno slaba vinska letina. Toča je uničila zavsem okoli 50% letine. Drugo pa bolezni in dež. Strokovnjaki trdijo, da se bo letos pridelalo komaj eno petino tega, kar je bilo leta 1922. Cene staremu vinu so zelo porasle.

š Krompir v ilovnatih zemlji in nizkih legah močno gnije. Na Dravskem polje je došlo mnogo kupcev za krompir iz Vojvodine. Na mariborski trg se pripelje razmeroma zelo malo krompirja.

š Seno stane na mariborskem trgu 100 kilogramov 300—400 K, otava 300—350 K. Ob sobotah morajo kmetje peljati mnogo sena domov, ker ni kupcev.

š Hija. Grobokop na mestnem pokopališču v Pobrežju pri Mariboru, neki Ferlež je, kakor je komisijsko ugotovljeno, oropal okoli 20 uglednih mrličev. Na krste je nametel samo malo prsti, a nato je rakve odprl in mrličem odvzel obleko in prstane. Tako je oropal truplo dr. Turšiča, hotelirja Jančarja in drugih. Frlež je naropano obleko prodajal naprej, celo v Gradec. Dragocenosti je prodajal in zastavljal. Te dni se je hotel obesiti, a so samomor preprečili.

š Tečaj za strojepisje in stenografijo. Na zasebnem učilišču Legat v Mariboru začnejo novi tečaji za strojepisje in stenografijo dne 1. oktobra in trajajo štiri mesece. Vpisovanja in pojasnila v trgovini s pisalnimi stroji Legat, Maribor, Slovenska ulica 7, telefon 100.

5279 (8)

Ljubljanske novice.

lj Umrla je včeraj zjutraj gospa Katarina Gostinčar, soproga narodnega poslanca g. Josipa Gostinčarja. Pokojnica je bila zelo pridna in blaga žena. Pogreb bo jutri, v četrtek ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti, Karlovska cesta 13. Svetila ji večna luč! G. poslanec in ostali žalujočim naše najiskrenejše sožalje!

lj Naša kri na Ljudskem odru. Na praznik v soboto 8. t. m. in v nedeljo 9. t. m. v pripori Kat. del. mlad. organizacija »Krekova mladina« narodno igro v 4 dejanjih »Naša kri«. Začetek vsakokrat ob 8. uri zvečer. Vstopnice se prodajajo v Jugoslovanski strokovni zvezi in Starem trgu štev. 2, I. nadst. od četrta naprej celi dan in vsakokrat eno uro pred predstavo pri blagajni v Ljudskem domu. Vsi prijatelji delavske mladine vljudno vabljeni.

lj Društvo najemnikov za Slovenijo opozarja, da se vrši prihodnja javna odborova seja v sredo, dne 5. septembra 1923, ob 20. uri v veliki dvorani Mestnega doma. Društvena pisarna daje članom dnevno od 18. do 20. ure informacije Sv. Petra cesta štev. 12, pritrilčno, desno.

lj Slov. kršč. ženska zveza ima svojo sejo v sredo ob 6. zvečer v posvetovnici Jugoslovanske tiskarne. — Predsedstvo.

lj Nalezljive bolezni v Ljubljani. Od 26. avgusta do 1. septembra t. l. so bili v Ljubljani naznanjeni naslednji slučaj nalezljivih bolezni: 1 davice, 4 škrlatice, 2 trebušnega legarja, 2 griže, 1 ošpic, 3 dušljivega kašlja.

lj Tedenski zdravstveni izkaz. Od 26. avgusta do 1. septembra t. l. je bilo v Ljubljani rojenih 20, mrtvorojenih 2; umrlo je v tem času 20 oseb, med temi 11 tujecev. Vzrok smrti v enem slučaju pljučnica, v 1 davica, v 1 dušljivi kašelj, v 1 škrlatica, v 2 trebušni legar, v 2 griže, v 1 zastrupljenje rane, 1 možganska kap, v 1 rak, ostalo druge bolezni.

lj Policijska kronika. V računskem oddelku finančne delegacije je bil ukraden računski stroj tipa »Burroughs« št. 3, model IX. tov. št. 15.554, 150.000 K vreden. — Neprijetno presenečena sta bila dva nevarna zagrebška žeparja, katere sta prišla v Ljubljano, misleč si, da ju nihče ne pozna. Toda ko sta na glavnem kolodvoru izstopila, ju je že ljubeznivo sprejelo oko postave in v zaporih čakata zdaj sodbe.

lj Higijenična česalnica za dame O Feticch Frankheim, Ljubljana, Kongresni trg 19. Negovanje las: Ondulacija. Barvanje z L'Oreal Henne. El. masaža lica. Manicura. Izvršuje vsa lasna dela. Kupuje odpadene in odrezane lase po najvišji dnevni ceni. Parfumerija. — ob 8. 5312

Cerkveni vestnik.

c Razstava cerkvenih paramentov. Od jutri, dne 6. t. m. dalje bo v II. nadstropju škofijske palače v Ljubljani razstava cerkvenih paramentov, ki jih je bratovščina svetega Rešnjega Telesa naredila za ubožne cerkve ljubljanske škofije. Razstava bo odprta v četrtek 6. septembra od 10—12 in 2—6, v petek 7. septembra od 8—12 in 2—6, Malega Šmarna dan, 8. septembra od 10—12 in 2—6, v nedeljo 9. septembra od 10—12 in 2—6 in v ponedeljek 10. septembra od 8—12 in 2—6. Obisk razstave prav toplo priporočamo.

c Cerkev sv. Jožefa. V nedeljo, 9. sept. bo v cerkvi sv. Jožefa ob 6. zvečer cerkvena slovesnost na čast sv. Petru Klaverju z govorom, blagoslovom in darovanjem za afriške misijone. Vsi verniki, posebno vsi prijatelji misijonov so srčno vabljeni k množični udeležbi. Ta dan dobe vsi verniki v cerkvi sv. Jožefa popoln odpustek pod navadnimi pogoji.

Narodno gledališče.

DRAMA.

Četrtek, 6. septembra: 2x2=5. Veseloigra. Sobota, 8. septembra: 2x2=5. Veseloigra.

OPERA.

Sreda, 5. septembra: »Sevilski brivci«. Gostovanje ge. Wesel-Polla iz Zagreba. Petek, 7. septembra: Verdi »Rigoletto«. Gostovanje ge. Wesel-Polla iz Zagreba in tenorista dr. Mihaela Nasta iz Budimpešte. Nedelja, 9. septembra: »Tosca«. Gostovanje tenorista dr. Mihaela Naste. Torek, 11. septembra: »Carmen«. Gostovanje tenorista dr. Mihaela Naste.

Abonma v Narodnem gledališču za sezono 1923—24. Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani opozarja, da se abonma sprejema samo še ta teden do sobote in sicer vsako dopoldne od 9. do 12. in od 3. do 5. ure popoldne v veči dramskega gledališča. Stari abonenti so imeli rezervirane svoje prostore do torka. Oo danes naprej pa ni nobeno mesto več rezervirano, ampak se oddaja abonma po priglasu.

Prihodnje dni gostujeta v našem gledališču dva odlična gosta. Koloraturko zagrebške opere gospo Wesel-Polla pozna naše občinstvo ter jo visoko ceni. Nastopi v sredo kot Rosina v »Sevilskem brivcu« in v petek kot Gilda v »Rigolettu«. Trikrat pa gostuje v naši operi sloveči operni tenorist dr. Mihael Nasta, rodом iz Romunije, ki je z velikimi uspehi nastopal kot prvi operni tenorist v Bukarešti, Budimpešti, Beogradu, Zagrebu, Gradcu in na raznih italijanskih in nemških operah. Popolnoma se posvetuje gostovanju. V Ljubljani poje tenorske partije v Rigolettu, Toski in pa Carmen.

Ljudski oder.

Zahvala. Podpisani odbor se najtopleje zahvaljuje vsem, ki so pripomogli bodisi s sodelovanjem pri igri, bodisi na katerikoli način, da je prireditev »Pasijona« ob priliki V. katoliškega shoda tako zadovoljivo uspela. — Odbor Ljudskega odra.

Ljudski oder vabi svoje člane in vse one, ki so sodelovali pri »Pasijonu« na izlet v ljubljansko okolico dne 8. t. m. (praznik Rojstvo Marije). Zbirališče ob 3. uri popoldne v društvenih prostorih ob vsakem vremenu. Ker se posebna povabila ne bodo razpošiljala, prosimo, naj se člani med seboj obveste.

Prosveta.

pr Cerkvenim zborom. Izšlo so nove skladbe Karla Adamiča: 1. Senjska staroslovenska maša za mešani zbor, part. 25 Din, glasovi po 5 Din. 2. 6 evharističnih pesmi, 15 Din. 3. 12 mašnih (krasne), 30 Din, glasovi po 6 Din. Dobijo se pri skladatelju p. Koprivnica, Hrv. in po knjigarnah. Mašne ideje te dni. Papir je najbolje kvalitete.

pr Cvetko Golar: »Poletno klasje«. Izbrane pesmi. Splošna knjižnica 4. V Ljubljani 1923. Natisnila in založila Zvezna tiskarna in knjigarna. 184 strani. Cena broš. 20 Din, vez. 26 Din.

Orlovski vestnik.

»Vigred« št. 3—4, je dospela iz tiskarne. Z veseljem smo jo prelistali in se prepričali, da ta številka ne le dosega prvo, temveč jo celo znatno prekaša. Na prvi pogled je jasno, kako se uredništvo trudi, da bi kar moč opravičilo podnaslov: »Dekliški list. »Vigred« noče biti zgolj orliško glasilo, priljubiti se hoče vsakemu slovenskemu dekletu. Zato govori skoraj na vsaki strani o stvareh, ki posegajo v interesno sfero dekleta sploh. — Prijetno se menjavajo poučni in vzgojni spisi, zaviti deloma v leposlovno obliko. Srce listu pa tvori nedvomno rubrika Od srca do srca (pomenki z gospo Marjo). Tako toplo še ni govorilo žensko pero slovenskemu dekletu; to zna edino pero naše gospe Marje. Krog nje se bo zbral cvet našega deklišva in bo našel v njej več nego išče. Ze prva številna pisma, ki so prispela na njen naslov po pozivu v 1. številki »Vigreda«, pričajo, kakor intimno struno je zadelo dobra Marja v srcih svojih varovank. Njeni odgovori v tej številki bodo razblinili še zadnjo sled morebitne nezaupnosti. Prav

je, da so si Orlice tak dekliski list izbrale za svoje glasilo. Saj mora biti orlišvo našim dekletom organizacija — lepega deklišva. List toplo priporočamo.

Turistika in sport.

Olimpijski dan v Sloveniji. Sportna zveza je zasnovala za 16. t. m. s sodelovanjem ljublj. sportnikov in ostalega sportu naklonjenega občinstva obširne sportne prireditve, združene z matinejo članov tukajšnje opere, tombolo in zabavnim večerom v dvorani »Kazina«, katerih čisti dobiček je namenjen fondu za udeležbo naših sportnikov na osmi olimpijadi leta 1924 v Parizu. Kako visoko cenijo sport in njegovo udejstvovanje na mednarodnem trgu kulturne in sportno ugledne države, nam kažejo samo zneski, ki jih žrtvujejo Amerika, Francija, Anglija ali Italija v te svrhe. Ne samo državne blagajne nego tudi zasebniki vedo ceniti velikanski pomen mednarodne višine na sportnih poljih. Tudi naš mladi sport je na lastnih nogah pokazal v petih povojnih letih mnogo železne volje in izvrstnega materiala ki mu nedostaja samo denarne podpore za najnujnejše sportne prostore in nekaj ugodnosti za smotreno vezbanje. Na boljšem je v tem pogledu Zagreb in Belgrad. Znano je, da daje tudi Ljubljana v vseh disciplinah sporta vedno več upoštevanih moči. Da prepreči vedno neznosnejša in usodnejša materialna bremena za razvoj slovenskega sporta in ga predstavi že prihodnje leto na svetovni olimpijadi, kjer mora kmalu zavirati tudi naša trobojnica zmagoslavno, se obrača Sportna zveza v imenu vseh udeležnih sportnih instanc na ljubljansko občinstvo, da ji prikaže v tem važnem trenutku na pomoč in omogoči s tem nastop naših prvoboriteljev v Parizu. Podrobnejši program prireditve priobčimo prihodnje dni.

Poizvedovanja.

Našla se je srednja vsota denarja in nekaj listin. Dobi se za Gradom št. 1 v pritrilju.

Našel se je blizu sejmišča srebrn (tula) pokrovec od ure z monogramom. Dobi se v trgovini Ign. Zargi, Ljubljana, sv. Petra c. 3.

Izgubljen. V nedeljo zvečer je bil puščen na sejmišču v paviljonu »Gospodarske zveze« damski termometer polvilten dežnik z moderno palico. Pošten najditelj naj ga odda upravnistvu lista proti nagradi 100 kron.

Mlad trg. pomočnik

vojaščine prost, išče MESTA v kaki trgovini z meš. blagom ali železnino. Gre tudi kot SKLADIŠČNIK. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod številko 5555.

Službo trgov. zastopnika event prejemalca

v lesni trgovini želi 23 leten mladenič, vojaščine prost, zmožen slovenščine in srbsčine v govoru in pisavi, dober računar, z daljšo prakso v lesni trgovini. Plača po dogovoru. Nastop takoj. Cenj ponudbe pod »Pošten 5558« na upr. Slov.

Žagarja - gaterista

za venecijansko žago iščem proti dobri plači. Stanovanje in hrana; mesto stalno. Nastop takoj. — IVAN IVANŠČAK, žaga in mlin, Novaki — Jaska. 5554

Sprejemem dva dijaka

iz nižjih razredov. Prednost imajo s kmetov. — Naslov v upravi lista pod št. 5530.

Slikarskega in plesarskega pomočnika izurjenega, mlajšega sprejme v stalno delo ERJAUTZ, ROGAŠKA SLATINA. 5553

Organist (cecilijanec) in obč. tajnik

želi službe kje v Sloveniji. — Cenjene ponudbe prosí na upravnistvo »Slovenca« pod »CECILIJANEC 5551«.

2 dijaka sprejme na stanovanje in hrano boljša družina. Nadzorstvo dobro. — Naslov pove upravnistvo »Slovenca« pod štev. 5577.

SPREJMEM TAKOJ IZVEŽBANO

pisarniško moč

in VAJENKO. — Pism. ponudbe: I. ČERNE, Ljubljana, Dunajska 28.

Vrvi Užeta Paviljon I 410

Instruktorja (-ico)

ga deželo za celo leto, IŠČEM za učenka IV. razreda humanist. gimnazije. — Ponudbe pod: »Izvežban matematik - Hlšk 5557« na upravnštvo »Slovenca«.

Služkinjo

ki zna DOBRO KUhati, IŠČE mala slovenska rodbina v Beogradu. Plača dobra. Oglasiti se je od 8. do 10. ure dopoldne na BLEIWEISOVI c. 21, pritličje.

UČITELJICA

ki je vsestranska izobražena in se razume tudi na gospodinjstvo, IŠČE MESTA kot DOMAČA UČITELJICA ali VZGOJITELJICA. — Cenj. ponudbe na upravo »Slovenca« pod »UČITELJICA 5560«.

Prerezovalca

za gornje dele, izurjenega, SPREJMEM. Nastop takoj. Plača po dogovoru. Naslov: FRANC KRALJ, Novi Vođmat, Društvena ulica št. 64. 5517

Kletarski HLAPEC

Izvežban v vseh kletarskih poslih, zanesljiv in pošten, se takoj SPREJME. — Pismene ponudbe pod »Kletarski 5501« na upravnštvo »Slovenca«.

ODGOJITELJICO

30-40 letno, inteligentno GOSPO, katara govori nemško in srbsko, IŠČEM kot ODGOJITELJICO k trem otrokom. Prednost imajo one, katere so vajene v glasovirju. Ponudbe treba s popolno adresno na Pfeiffer Kálmán, mlinski posestnik, Bajmok (Bačka). 5511

Pletilni stroj

Rev. 10/60, malo rabljen, PRODAJ radi pomanj. prostora. Plete tudi fino volno. Cena 9000 Din. — Fr. PETRAČ, Kropa 73.

SPREJMEMO več dobrih, samostojnih krojaških pomočnikov

za male in velike komade — konfekcijsko delo. — Le zmožni in trezni naj se javijo v pisarni Emonska cesta št. 8. — SAMOSTOJNI MOJSTRI pa dobe dele proti garanciji ali kavciji NA DOM.

UČENKA

v Ljubljani pri starših stanujoča, vajena v šivanju ali vezanju, se SPREJME v trgovino. — Ponudbe pod »Zanesljiva na upravo »Slovenca«.

Telovadni zavod

v katerem se goji masaža in telovadba za okrepitev in razvoj telesa, da prepreči trivljenje hrbtnice. — Zavod se nahaja: Stritarjeva ul. št. 9/I, zadnji trakt. 5571

Dva solidna gospoda

prejem na stanovanje s popolno oskrbo. — Ambrožev trg 1, A. B. Cerar. 5573

Ženski šivalni stroj

koraj nov, PRODAJ. — Naslov pove upravnštvo »Slovenca« pod št. 5576.

Prodaj elegijske CITRE.

Naslov: uprava lista pod št. 5575.

Šobico

preprosto in snažno, oddam šivilji, katara bi par ur na teden šivala proti plačilu za gospodinj. — Naslov v upravi lista pod št. 5574.

INŽ. M. MIHOR

TEHN. PISARNA — ZASTOP. TVORNIC LJUBLJANA, SLOMSKOVA ULICA 7 Projektuje, dobavi, ocenjuje in preizkuša

STROJE

Strojne naprave, orodje, žel. konstrukcije, transportne in industrijske naprave. Nudi tudi ugodno PRODAJO ali NAKUP ter sprejema prijavo iz tu- in inozemstva za vsako vrsto na prodaj stojajočih, dobro ohranjenih rabljenih strojev.

Motorji

na vrtilni tok 220/380 voltov, 3, 4, 5, 1/2 KS, prvovrsten izdelek s tukajšnje zaloge, globoko pod dnevno ceno. Elektro - industrija München. Velesej, PAVILJON »H 292«.

LAN PREJA PLATNO Paviljon I 410

Dijake nižjih razredov sprejmejo pri boljši rodbini na hrano in stanovanje. - Naslov pri upravi lista pod šifro: »DOBRA OSKRBA 5379«.

PRODAM veliko maožino VINSKIH SODOV

in 5 močnih HRAMNIH SODOV po 40 hl za vino, pivo ali žganje. — AUGUSTIN, SP. ŠIŠKA, Jerneja cesta 231. 5471

HIŠA

s 1035 m zemlje, pri hiši brajdo, 10 min. od Celja, lepa lega, NAPRODAJ. — Polizve se pri FRANC SODERSNIK, Lava št. 19 pri Celju. 5550

Hiša v Laškem

v dobrem stanju, enonadstropna, z lepim lokalom za vsako obrt, v sredini trga, z vrtom, je NAPRODAJ. — BLAŽ ZUPANC, LAŠKO. 5556

Hiša (delavska)

zidana, z opeko krita, gospodarsko poslopje, nad pol orala sadnega vrta, 10 minut od KONJIC, se proda za 180.000 K Pojasnila daje A. MACUH, Blato št. 23, pošta Konjice. 5552

Ign. Žargl. »PRI NIZKI CENI«.

volnene površne jopice ovijačke, otročje volnene garniture. Velika izbira zimskih potrebščin. Ljubljana, Sv. Petra cesta. 5548

Motvoz Kanap Paviljon I 410

Vsemogočni Bog je poklical danes zjutraj nenadoma v boljše življenje gospo

Katarino Gostinčar roj. Brate

Pogreb drage pokojnice se boe vršil v četrtek, dne 6. t. m. ob 3. uri popoldne iz hiše Karlovska cesta št. 13.

Blago rajnice priporočamo v molitev.

LJUBLJANA, dne 4. septembra 1923.

JOS. GOSTINČAR, nar. poslanec, soproj. — MAKŠ GOSTINČAR, VINKO GOSTINČAR, FANI POTRATO, ANGELA GOSTINČAR. — JULKA MOŠKERC, h.č. — MIH. MOŠKERC, zet.

ZAHVALA

Za vse izraze sožalja povodom smrti gospoda

dr. Vladislava Štempiharja

se pristrčno zahvaljujejo

žalujoči ostali.

KRANJ, dne 3. septembra 1923.

STANOVANJE

s ŠTIRIMI SOBAMI IŠČEM

in sem pripravljen dati proti varstvu posojilo po dogovoru. — Ponudbe pod »G. D.« na upravnštvo »Slovenca«. 5417

I 410 razstavlja Anton Šinkovec d. d. Grosuplje.

DOBAVLJAMO takoj po dnevni cenah iz skladišča Zagreb vse

stroje in orodje

za mizarje, tvornice pohištva, kolarje in žage; za ključavničarje, mehanike in delavnice za popravila; za kleparje, tvornice pločevinastih in kovinskih predmetov. — Bogato skladišče transmisij, sirovoollnih in benzin-motorjev, kakor tudi naprave za varenje kovin.

Orodje in stroji dion. dr. KARL JETZBACHER ZAGREB Vlaška ulica 25.

Trgovci pozor!

Pod jako ugodnimi pogoji je

napredaj dobro vpeljana trgovina

v zelo prometnem kraju v Sloveniji. ODDA se tudi brez blaga. — Cenj. ponudbe na upravo lista pod »VELETRGOVINA«. 5355

Združeni čevljarji v Ljubljani

naznanjajo slav. občinstvu, da so razstavili

v paviljonu „K“, koja 549

vsakovrstne izdelke obuval od najfinejših luksus do najtrpežnejših čevljev. Priporočamo se slav. občinstvu in konfekcionarjem za naročila eksportnih izdelkov kakor gornjih delov in vzorcev.

Združeni čevljarji v Ljubljani.

Paviljon E, prostor 24. Paviljon E, prostor 24.

„OLEUM“ INDUSTR. TRG. DRUŽBA D. Z. O. J.

Pisarna:

::: Pred Školjjo 1, vis-à-vis magistrata, LJUBLJANA :::

Amerikanska rafinirana vsakovrstna strojna olja

Amerikanska cilindrska olja

Amerikansko specialno letno in zimsko auto-olje

BENCIN — TEHNIČNA MAST

Pilnovo olje — Petrolec — Prašna olja

PARAFIN

direktni import iz produktivnih dežel. Prvovrstna jedilna olja. Strojine za usnjerne in milarne.

KOLARJI! KOVAČI! Razprodaja kolarskih in kov. izdelkov, materiala in okovja!

	po	Din	
3 kom. ZAPRAVLJENCI	«	4000.—	
3 kom. KOČIJE z snemajočim kozlom, streho, zasilnim sedežem, temno lakirane	«	10.000.—	
7 garnitur ogrodja za kočijo	«	200.—	
4 garniture ogrodja za breke	«	250.—	
1 garnitura ogrodja za lestvičen voz	«	200.—	
3 garniture ogrodja za vojaške sani	«	80.—	
3 kom. KOLES za težke vozove	«	260.—	
3 kom. KOLES za lahke vozove	«	150.—	
5 garnitur luksus KOLES	«	380.—	
9 kom. trainskih KOLES	«	70.—	
8 kom. polgotovih KOLES	«	40.—	
28 kom. KOLES za ročne vozičke	«	35.—	
2 para OJNIC	«	80.—	
4 garniture KRIVIN za gige	«	30.—	
136 kom. krivljenih PLATIŠC 70—110	«	30.—	
8 kom. krivljenih OJNIC	«	20.—	
70 kom. francoskih OJNIC za kočije	«	10.—	
70 kom. DRITELJNOV	«	10.—	
1500 kom. PESTI za kolosa	«	15.—	
10 kom. francoskih bukovih OJNIC	«	15.—	
3 pare velikih KRIVIN za sani	«	20.—	
3 kom. železnih stojal	«	800.—	
20 kom. dvojnih VZMETI	kg	14.—	
18 kom. PREČNIH VZMETI	kg	14.—	
56 kom. podvoznih VZMETI	kg	14.—	
12 kom. ZAVOR	«	25.—	
60 kom. ŽOKOV za svetilke	«	8.—	
80 kom. OKOVJA za ojesa	«	14.—	
90 kom. zavornih Kladic	kg	7.—	
25 kom. stopalnih LOCENJ	«	7.—	
158 kom. PUŠIC za oljnate osi	«	9.—	
5 1/2 garnt. oljnatih OSI za težki voz	«	1000.—	
1 garniture oljnatih OSI »E«	«	500.—	
1 kom. SANI z blazinami, 2 sedeža	«	800.—	
2 kom. KOLESLJA, pol-izgotovljena	«	2400.—	
1 kom. ZAPRAVLJENCEK	«	800.—	
2 kom. OGRODJA za kočije	«	500.—	

RAZPRODAJA navedenih predmetov se vrši od 6. do 12. septembra v tovarni KERSIČ pri drž. kol. Spod. Šiška.

Odobreno od ministerstva Narodnega zdravja novoiznajdeno in klinično preizkušeno zdravilo kot najboljšo sredstvo proti revmatizmu je

'Radio balsamica'

dr. Ivana Rahlejeva

Zdravilo je patentirano in zaščiteno z znamko v naši državi in v vsem kulturnem svetu. Izdeluje in razpošilja se po vsem svetu samo iz laboratorija dr. IVAN RAHLEJEVA iz Bleda, sedaj preseljenega iz Ljubljane v Beograd. Za informacije se je obrniti na laboratorij

dr. Ivana Rahlejeva, Beograd, Kosovska štev. 43.

Za športne čepice in hišne čevlje

ne prezrite paviljon „L“ 464.

Albin Jazbec, Kranj.

Prima bohinjski sir

razpošilja po najnižji dnevni ceni

Franc Žmitek Eksport sira, Boh. Bistrica

Zahtevajte povsod sir la, Boh. kvalitete.

Obče veselje

povzroča povsod harmonika domačo
tvornico

Vinkota Simončiča

Strnišče pri Ptuj.

Nizke cene! Ugodni plačilni pogoji.
Na velesejmu Pav. E 534.

Cementni zarežani strešnik

(FALZ), betonske cevi, vratne podboje in drugo, la portland cement nudi F. Banda in drug, Karlovska cesta 8.

Bronaste zvonove vlija

najceneje in z dobavnim rokom od 2 do 5 mesecev

Zvonarna in livarna
Št. Vid nad Ljubljano.

Lesna industrija

„Javor“ v Logatcu

izdeluje pohištvo in stavbena materiala, zarska dela poceni in točno po naročilu. Dobava oprav ca 14 dni po dnevu naročila. Nekaj oprav iz trdega in mehkega lesa stalno v zalogi.

Prodajam motorno KOLO

NSN, 4 HP, z dvema prestavama in prostim tekom. — Polzve se pri upravi lista pod številko 5299. 5299

Realitetna pisarna

ARZENŠEK & COMP.,

d. z o. z., Celje, Kralja Petra c. 22, IMA NAPRODAJ:

hiše, vile, graščine, gostilne, trgovine, vsakovrstna kmetijska posestva, gozdna in veleposredstva, žage, mline i. t. d.

Prostov. prodaja

tovarne pohištva, strojev ter zemljišč z veliko vodno silo v Vintgarju pri Bledu.

Dne 7. septembra ob 11. uri se vrši v Vintgarju prodaja vsega podjetja „Vintgar“ z veliko vodno silo. — Natančneje prejšnje sodne objave v tem listu.

Nikar ne zamudite posetiti

INGERJEV

oddelek št. 155 na
Ljubljanskem velesejmu.

Zahtevajte! Povsod Zahtevajte

'AMBRA' parfume

Eau de Cologne Special — Eau de Cologne Double — Lepotila vseh barv in kvalitete — Prašek in pasto za zobe — Vodo za usta, najboljša sedanjost — Lanolin Cremu original — Shampoo tekoči
Specialiteta: »AMBRA« voda proti izpadanju las. Od danes priznato edino sigurno sredstvo te vrste. — Vsi »AMBRA« parfumi in kosmetički preparati, enaki francoskim izdelkom.

Glavna zaloga: ZAGREB, Gajeva ulica 47. — Zahtevajte cenike!

Ant. Krisper

Izdelovanje čevljev. — Velika zaloga
pletenine, drobnega in galanterijskega blaga. — Eksport kranjskih izdelkov: krtač, zobotrebecv i. t. d.

Fran Ravnikar

mestni tesarški mojster

Ljubljana, Linhartova ulica štev. 25.

Telefon štev. 415.

Poštno - čekovni račun 11.428.

izvršuje vsa v njegovo stroko spadajoča dela, in sicer vodno in nadtalno ter umetno tesarstvo.

Parne žage in strojne delavnice.

Prevzemam po danih, kakor tudi lastnih načrtih zgradbo mostov, jezov, hiš, vil ter razne gospodarske in industrijske stavbe, stolpne strehe, kupole in cerkvena ostrešja, balkone, vrtno ulice, verande ter razna druga vrtna arhitektonična dela. Stopnice, dekorativne stropove ter dekorativne stenske opaze. Za razne industrijske stavbe opozarjam zlasti na moje patentirane nosilce za večje proste raspetine od 12—15 m.

Razstava v paviljonu za stavbeno stroko in lesno industrijo

»TOVARNA KEMIČNIH IZDELKOV« V HRASTNIKU — izdeluje:

Umetna gnojila,
žvepleno kislino,
solno kislino,
kristalno sodo,
pralni prašek,
kalijev soliter,
natrijev soliter,
glavberjevo sol,
grenko sol,
zeleno - oksidne barve,
stenske barve,
žgano apno.

Kremo za čevlje,
»Neosan« »Neo Noir«,
»Admirabel«,
mast za usnje,
pisalne tinte v raznih barvah,
barve za štamplje,
modrila za perilo,
vazelino,
olje za šivalne stroje,
čistila za kovine,
parketni voski.

Na Velesejmu Paviljon »E«, številka 14!

TEODOR KORN

Ljubljana, Poljanska cesta 8.

se priporoča cenj. občinstvu za izvrševanje vsakovrstnih kleparskih in vodovodnih inštalacijskih del ter za pokrivanje streh. Vsa stavbinska in kleparska dela v priznani solidni izvršitvi. Proračuni brezplačno in poštne prosto. Popravila točno in po najnižji ceni. Pločevinasta ambalaža, kakor kante za firnež, olje, benzin, doze za barve, kandite in konzerve.

Brzojavke: Globus Vrhnik.

Telefon interurban Vrhnika 10.

Konzerвна tovarna 'GLOBUS'

na Vrhniku pri Ljubljani

priporoča vse mesne konzerve, pastete in druge mesne izdelke. Naznanja, da je pričela letos z izdelovanjem sadnih in sočivnih konzerv. Sprejema naročila za izdelovanje piočevinastih doz.

Na velesejmu lastni paviljon.

„Svetla“

Telefon št. 588.

d. d.

LJUBLJANA

CENTRALA:

RIMSKA CESTA 2

HILŠERJEVA UL. 5

PODRUŽNICE:

DUNAJSKA C. 20

MESTNI TRG 25

Maribor

Zagreb

Beograd

Tovarniška zaloga polnogumijastih obročev, pnevmatike in vsake vrste tehniških gumijevih cev, auto-delov in vsakovrstnega auto-materijala.

Na razpolago

Stiskalnica za montiranje polnogumijastih obročev.

Velika zaloga elektro-materijala.

Zastopstvo svetovnih tovarn.

Solidna in točna postrežba.

Cene brez konkurence.

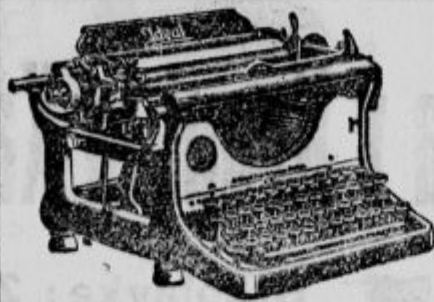
LED se oddaja

vsaki dopoldan od 7.—9. ure pri tvrdki
M. MENCINGER, Sv. Petra cesta 43,
na dvorišču poleg zajutrkovalnice.

Priporočam
zalogo
različnih voz
lastnega
izdelka

MATIJA TERLEP Sv. Jerneja cesta 38
Sp. Šiška.

Pisalne stroje,
razmnoževalne
aparate,
Računske stroje

THE REX CO

Ljubljana Zagreb
Gradišče 10 Duga ul. 32
USTANOVLJENO 1906
Paviljon H št. 290

Pisarniško po-
hištvo ter vse
pisarniške
potrebščine

JOSIP KREGAR

oblastveno preizkušeni mestni tesarski mojster
Cesta na Kodeljevo 2 Ljubljana

izvršuje vsa v njegovo stroko spadajoča dela in sicer
vodne in nadtalne stavbe ter umetno tesarstvo. Prevzamem
po danih kakor tudi lastnih načrtih zgradbo mostov, jezov
hiš, vil, ter razne gospodarske in industrijske stavbe, stolpne
strehe, kupole in cerkvena ostrešja, balkone, vrtno utice,
verande, ter razna druga vrtna arhitekturna dela. Stop-
nice, dekorativne stropove, ter dekorativne stenske opaže.

OTVORITEV

Specialne zaloge tapet, izdelkov
ZIMA vseh vrst — morska trava — vsi
v stroko spadajoči predmeti. — Točno
in solidno delo po naročilu in popravila.

Se priporoča

Rud. Sever

(prej BRATA SEVER), tapetnik in deko-
rater, Ljubljana, Gosposvetska cesta 6.

Sivalne stroje, kolesa,
močorna kolesa

in vse dele dobite najceneje pri

S. AD. ENGL,
SUBOTICA.

Preprodajalci
zahtevajte brezpogojno cenike
RAZSTAVA NA VELESEJMU

Zvezke vseh vrst,

za ljudske, meščanske, srednjem
trgovske šole.

Trgovske knjige, mape, bloke itd.

izdeluje in razpošilja

Papirna industrija in knjigoveznica
Anton Janežič, Ljubljana,
Florjanska ulica št. 14.

A. Volk Veletrgovina moka in žita

prodaja in kupuje:

Ljubljana vse vrste žita in drugih poljskih
pridelkov.

Veletrgovina z

železnino, orodjem i. t. d.

Fr. Stupica

v Ljubljani, Gosposvetska cesta 1.

POLJEDELSKI STROJI.

Stavbeni material. — Zaloga
smodnika (baruta) in vseh
drugih raztretiliv.

Trboveljski premog

n DRVA ima stalno v zalogi v vsaki
množini DRUŽBA »ILIRIJA«, Ljubljana,
Kralja Petra trg 8. Telefon št. 220.

Kostanjev LES

za TANIN, razrežan na 120 cent. in de-
beline od 10 do 30 cent. — se KUPI vsa-
ko množino po najvišji dnevni ceni. —
Cenji ponudbe z navedbo cene in ma-
šine franco vagon je poslati na upravo
lista pod »KOSTANJEV LES 500«.

J. OISTERIN DRUG

MEHANIČNA
PLETILNICA TRAKOV

KAMNIK
SLOVENIJA.

BRZOJAVI: OISTER KAMNIK

KONFEKCIJSKA INDUSTRIJA

DRAGO SCHWAB

== LJUBLJANA, DVORNI TRG 3. ==

Priporoča svojo bogato zalogo vsakovrstnih oblek za go-
spode in dečke, nadalje površnike, zimnike, raglane, dežne
plašče, usnjene suknjiče auto čepice itd. po konkurenčnih
cenah. — Specijalna zaloga angleškega in češkega sukna.
Perilo, modni in športni predmeti.

Razstava lastnih izdelkov na Ljubljanskem vele-
sejmu od 1. do 10. septembra 1923 (paviljon
„I“ št. 407).

Arhitekt in mestni stavbenik

VILJEM TREO

Ljubljana, Gosposvetska cesta 10.

Telefon Interurb. 103.

Ustanovljena l. 1850.

se priporoča za zgradbe vseh vrst ter
izvršuje načrte in proračune.

Popolnoma varno naložite svoj denar v

Vzajemni posojilnici v Ljubljani

I. Z. Z. O. Z.

v lastni novi palači na Miklošičevi c. poleg hotela Union.

Hranilne vloge se obrestujejo po

6%

brez odbitka rentnega in invalidskega davka ter se obresti zaračunavajo s 1., 11. in 21. vsakega meseca. — Vloge v
tekočem računu obrestujemo po 5%, vloge, vezane na dobo pol leta, po 6%. — Večje vezane zneske obrestujemo
po dogovoru z ravnateljstvom precej višje.

Prva žebliarska in železoobrtna zadruga v Kropi in Kamni gorici.

Pisma: Žebliarska zadruga, Kropa (Slov.). Brzojavke: Zadruga Kropa.
Telefon interurban: Podnart 2.

Zebli za železnice, Zebli za ladje, črni ali pocinkani, Zebli za zgradbe, Zebli za čevlje, Spojke za odre in prage, Spojke za ladje in splave, Zelezne brane, Zobje za brane, Kljke za podobe, zid itd., Vijaki z maticami, Zakovice za tenderje, kotle in mostove, Vijačni čepi, Verige.

Ljubljanska gradbena družba z o. z. Ljubljana, Rimska cesta 13. — Telefon 527.
Projekтира in izvršuje najsolidneje zgradbe vseh vrst. — Točna izvršitev.
Lastno tesarstvo. Stavbno mizarstvo. Parna žaga.

TVORNICA POHIŠTVA ANDREJ KREGAR

St-Vid nad Ljubljano (Slovenija)

Izdeluje vse stavbena in pohišvena mizarstva dela
Zaloga modernega pohišstva, pisalne mize amer. sistema
Zaloga v St-Vidu nasproti kolodvora.

Cene zmerno.

Razpošilja se cenik.

Utemeljeno god. 1881.

And. Jakil

tvornica koža i cipela d. d. - Karlovac

Brzojavi: Jakil - Karlovac. Telefon: pisarna 70, tvornica 50, stan 118.
Podružnice: Zagreb, Gundulićeva ul. 20. Ljubljana: Poljan-
ska cesta 13. Beograd: Skopljanska ul. 3.

Proizvaja:

Vašes džonove u poluti-
cama Vašes krupone ::
Okrajine Vratove :: Tab-
nice (Brandzoline) :: Telet-
nu žutu i crnu Kravine
žute
Kipse eugovane :: Boxealf.
Solidna kvaliteta.

Cipele: muške, ženske
i dječje iz boksa u svim
bojama, teletine i kravine:
Moderne, amer. i kraljevske
i običajne radničke (baken-
dže). Elegantna izradba
iz čiste kože.

Paviljon „J“ 394.

PIPAN & CIE., kem. komerc. družba z o. z.

Ljubljana, Resljeva cesta 2.

I a. amer. — pensilvanska vsakovrstna strojna olja tovarna mast
benzin in terpentini kemikalije in tehnični predmeti

I a. angl. Soja jedino olje, znamke „HOMCO“ vsakovrstne ribje
masti, itd. Zastopa največji amer. koncern mineralov in kemikalij.

OGENJ pogasite ter se ga obvarujete takoj s svetovno znanim
originalnim originalnim

„MINIMAX“

ročnim gasilnim aparatom, kateri je zelo priročen in ogenj brez
uporabe vode takoj pogasi. Pojasnila daje samo

Generalno zastopstvo za Slovenijo LJUBLJANA Resljeva cesta štev. 2.

Jadranska banka d. d. Beograd

Dionička glavica: Din 60 milijonov. Rezerva: 32.515.000.-

Podružnice:

Bled,

Cavtat,

Celje,

Dubrovnik,

Ercegnovi,

Jelsa,

Jesenice,

Korčula,

Kotor,

Kranj,

Ljubljana,

Maribor,

Methovič,

Prevalje,

Sarajevo,

Split,

Sibenik,

Zagreb.

Amerikanski odio

Naslov za brzojavke: JADRANSKA.

Afilirani zavodi:

JADRANSKA BANKA: Trst, Opatija, Wien, Zadar.
FRANK SAUSER STATE BANK, Corland Street 82,
New-York City.

BANCO YUGOSLAVO DE CHILE, Valparaiso, Antofagasta, Punta
Arenas, Puerto Natales, Porvenir.

Prva jugoslovanska tovarna za žaluzije, rolete,
lesene in jeklene zastore

G. Skrbic - ev naslednik

Brata Vidaković

Zagreb, Ilica 40

Izdeluje vsa vrste rolet, kot jeklene, lesene, platnene in pletene rolete,
omrežja, konstrukcije za solne plošče in njih posamezne dele.

Proračuni in ceniki zastoni. Zastopnike iščemo. Najstarejša
in najmoderneje opremljena tovarna. Ustanovljena 1889.

Gros Roman & Cie Paris

tiskana tkanina markizeta,
flanele, saten, frence.

Glavno zastopstvo za SHS

KÜNZLI & MENZI

Ilica 36.

ZAGREB

Ilica 36.

Leopold Segal

Jermenar

Ljubljana, Poljanska cesta 18

priporoča se za vsa v njegovo stroko
spadajoča dela kakor tudi svojo veliko
zalogo konjskih oprem in drugih
Jermenarskih izdelkov.

Vsakovrstne PILE in RASPE
izvrstno nasekava ter kupuje stare po
najvišjih cenah IVAN FIGAR, pilarski
moster, Ljubljana, HRENOVA ulica 19.

Priporočamo
Kolinsko cikorijo

Za nakup vsakovrstnih strojev in orodja za polje-
delstvo in obrt, z bogato zalogo vsakovrstne
kuhinjske opreme in vsega v železninsko stroko
spadajočega blaga se priporoča tvrdka:

SCHNEIDER & VEROVSEK
trgovina z železnino
v LJUBLJANI, Dunajska cesta šte. 16.

Strojno mizarstvo in konc. pogrebno podjetje

M. GOGALA, Bled,

se priporoča za izdelavo: oken, vrat, portalov,
stopnic, steklenih sten, verand in pohištva, in
sicer od enostavne do najfinejše vrste. — Zaloga
transportnih krsi in prevzem pogrebnih trans-
portov na vse strani naše države.

Centralna vnovčevalnica

priporoča svoje prvovrstne mesne izdelke vsem
cenjenim odjemalcem, vsaki dandavkrat sveže
hronovke, slačenke, jetrne pašete, drage klobase
in najizbranejšo specialiteto. Nadalje razpolo-
ga z vsemi vrstami prekajenega mesa. — Peča
se z živo in zaklano živino, ter razprodaja na
nvojih stojnicah na Vodnikovem trgu goveje
meso po konkurenčnih cenah.

Centralna vnovčevalnica
družba z o. z. LJUBLJANA.

Export

Mesni izdelki
Prekajeno
meso
Goved

„PRUNUS“

tvornica za konzervir. voća i povrća d. d. NOVI SAD

Brzojavni naslov: „PRUNUS“. Telefon interurban 294.
Rač. pošl. šek. zavoda Zagreb 46.287.

Preporuča svoje proizvode u svim vrstima kompota, jamvočne mar-
melade, povrčne konzerve, paradajz-puree i ekstrakt priugotovljen
po taljanskom sistemu, specialitet „papríkovač“, kiselih krastavica,
paprík, pfeferona i ribani kapus po znajmskom sistemu. — Najbolja
podvorba zajamčena.

Razstavljalni prostor na Velesejmu PAVILJON L, BR. 480.

Vabilo delničarjem Strojnih tovarn in livarn d. d. Ljubljana k subskripciji IV. emisije družbenih delnic.

Izvršujoč sklep občnega zbora delničarjev z dne 24. julija 1923 provaja upravni
svet Strojnih tovarn in livarn d. d. Ljubljana povišanje delniške glavnice

od Din 3.750.000— na Din 5.000.000—
z izdajo 12.500 novih delnic a nom. Din 100—

ki se prepuste dosedanjim delničarjem v razmerju na tri stare po eno
novo delnico pod sledečimi pogoji:

1. Emisijski tečaj delnice znaša **Din 160—** tel quel
za komad; protivrednost plačljiva ob subskripciji. Stari del-
ničarji, ki hočejo izvršiti opcijo, morajo predložiti na bla-
gajnah nižje navedenih mest svoje delnice, da se na njih
označi izvršitev opcije.
2. Nove delnice participirajo na dobičku od 1. julija 1923 in so
opremljene s polkuponom za l. 1923.
3. Subskripcija se vrši od **1. do 10. septembra 1923**
in sicer pri: Jadranski banki a. d. v Beogradu in njenih
podružnicah, in Ljubljanski kreditni banki v Ljubljani in
njenih podružnicah.
4. Izročitev novih delnic se bo izvršila proti vrnitvi subskripcij-
skih potrdil.
5. Uspeh emisije je zajamčen po garančnem sindikatu.

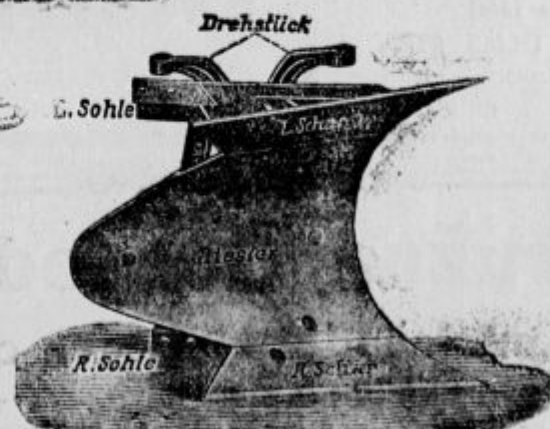
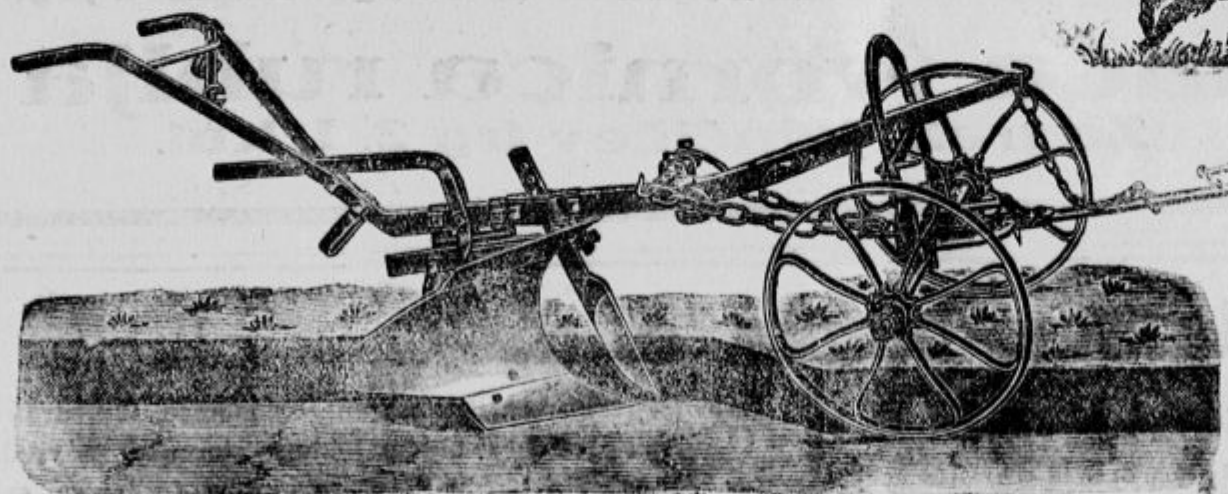
Upravni svet.

Gospodarska zveza Ljubljana

Stalna zaloga poljedelskih strojev,
zastopstvo vseh vrst plugov

Tvrdke

Eberhardt za Slovenijo.

Vseh vrst kovinskih naročil za bakreno kotlarstvo, kleparstvo, vodovodne in klosetne naprave izvršuje točno in solidno Prod. zadruga kleparjev, kotlarjev

v Ljubljani, Kolodvorska ulica šte. 18.
Opozarjamo cenjene čitatelje na razstavo v paviljonu F 150

Jeziki!

PT. občinstvu, zlasti trgovcem in obrtnikom, najviljudneje naznanjam, da sem otvoril oblastveno odobreno pisarno za PRESTAVLJENJE SPISOV IZ TUJIH JEZIKOV v slovenščino in obratno. — Jamčim za pravilnost prestave. HONORAR ZMEREN. Vljudo se priporočam za cenj. naročila. — Hinko PRIVSEK, LJUBLJANA, Miklošičeva cesta št. 18, I. nadst., poleg sodišča. 5013

RAZSTAVLJENO!

v glavni salogi
FORTUNA
LJUBLJANA, Krekov trg 7-8
poleg Mesnega doma.

Barborič — Završan

MODISTARIJA in preoblikovalnica — Ljubljana, Mestni trg 7. — Velika zaloga klobukov, nakita in modist. potreščin. Preoblikujejo se klobuki za DAME in gospode po najnovejših vzorcih. 5355

UNION Kanditi
UNION Karameli
UNION Čokolade

„UNION“ tovarna
kanditov in čokolade
ZAGREB.

Razstavljeno na Lj. Velesojnu
paviljon „E“ šte. 455.

SPOMINKE za letovišča in božja pota, vžganopisana, izdeluje DRAGO VISNAR, JESENICE, Gorenjsko. — Ljubljanski VELESEJEM, paviljon E, šte. 12. 5186

NAJCENEJŠE in najboljšje KRITJE je

»AZBEST« CEMENTNI ŠKRILJ.

Dobavlja in krije »KAMENIT«, tovarna umetnega škrilja in elektrarna, LAŠKO. Ustanovljena leta 1910.

Manufaktura KRISPER Pridelovanje vate

Ljubljana, Rožna ulica šte. 19.
Prideluje in ima v zalogi vse vrste pamučne VATE. — Za odeje, krznarstvo, bandažiste in konfeksionarje.

Marija Rogelj

trgovina z MANUFAKTURNIM blagom in PERILOM za gospode in dame — se nahaja sedaj

v LINGARJEVI ULICI ŠTEV. 4
(druga ulica pred frančiškani. mostom.)
BLAGO DOBRO! CENE NIZKE!

AVTOMOBILE
TOVORNE
OSEBNE
RABLJENE
J. GOREC
LJUBLJANA
PALAČA LJ-KRED-B.

Ign. Žargi. »PRI NIZKI
CENI«. ::
Velika izbira perila
za dame in gospode. — LJUB-
LJANA, Sv. Petra cesta. 5547

Cognac-Medicinal
Crème-Ligueure

Velesojem

Paviljon „E“ šte. 483-484

Triple sec

„Alko“

d. ž o. ž.

Ljubljana, Kolizej

20.000 parov čevljev

prodam po neverjetno nizkih cenah!

Moški čevlji od št. 39—46:

Boks črni (zbiti)	prej Din 300.—	sedaj Din 199.—
boks črni (goodyear)	„ 400.—	„ 259.—
boks črni (goodyear) dv. podpl.	„ 450.—	„ 269.—
boks rjavi (goodyear)	„ 450.—	„ 269.—
boks rjavi in črni, nizki, široka in špicasta oblika (goodyear)	„ 400.—	„ 249.—

Fantovski in deklški čevlji od št. 35—39:

boks črni (goodyear)	prej Din 300.—	sedaj Din 197.—
boks črni (zbiti)	„ 250.—	„ 189.—

Ženski čevlji od št. 35—42:

Boks črni (zbiti)	prej Din 300.—	sedaj Din 199.—
boks črni (goodyear)	„ 400.—	„ 259.—
boks črni (goodyear)	„ 400.—	„ 259.—
boks črni nizki (zbiti)	„ 250.—	„ 169.—
boks črni nizki (goodyear)	„ 300.—	„ 199.—
boks črni nizki (goodyear)	„ 375.—	„ 249.—

Delavski čevlji od št. 40—47:

Prvovrstne bankaže (podkovane)	prej Din 162.50	sedaj Din 149.—
prvovrstne bankaže (nepodkovane)	„ 150.—	„ 139.—

Garantirano prvovrstno blago, izdelano po zadnji modi!

ENGRO-NAKUP IMA RABAT!

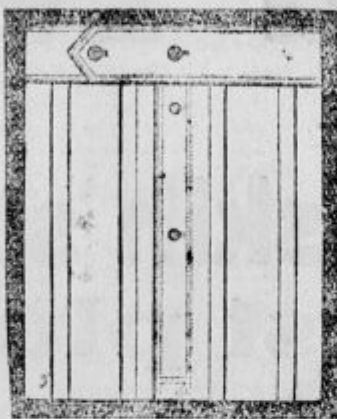
PISMENA NAROČILA pri navedbi vrste čevljev in številke — pošiljam po poštneš POVZETJU!

Kosta Vukasiniović

(SAMOPRODAJA IN ZALOGA TOVARNE »PETOVIA« D. D.)

LJUBLJANA, Dunajska cesta (palača Ljublj. kreditne banke)

Upozorenje.

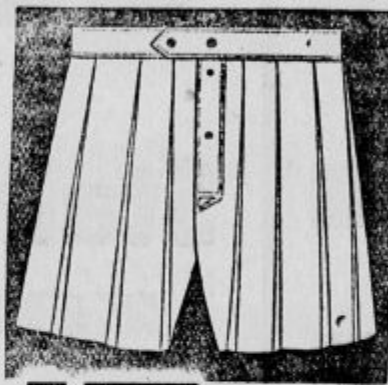
Na osnovu zakona o zaštitu industrijske svojine, po riješenju od 5. marta 1923., uveden je u registar uzoraka i modela kod Uprave za zaštitu industrijske svojine u Beogradu dne 9. marta 1923. jasni uzorak nazvan Muške gaće fazona »Lav«, prema priloženim slikama, s pravom prvenstva od 17. decembra 1922. i s valjanošću na čitavom teritoriju Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca na naše ime i u ime i u našu korist pod brojem uzoraka 78. i oznakom akta M. 54—22., o čemu obavještujemo tvorničare rublja, kao i trgovce rubljem na veliko i na malo znanja i ravnania radi.

Osim u Kraljevini SHS zaštićene su ove gaće u svim kulturnim državama.

Svaka proizvodnja i razpačavanje takovih ili sličnih gaća, bez naše izričite privole zabranjuje se pod prijetnjom kaznenih posljedica predviđenih u §§. 144, 147, 148, 149 i 154. zakona o zaštiti industrijske svojine od 17. februara 1922.

Gaće »LAV« dobivaju se u svim boljim modnim trgovinama u Jugoslaviji.

Domaća tvornica rublja d. d.
Zagreb, Jelačićev trg 2. I. kat.

Zadružna Gospodarska banka d. d.

Ljubljana, Miklošičeva cesta šte. 10

(v lastni palači vis à vis hotela »Union«). Telefon št. 57 in 470.

Račun poštno čekovnega urada za Slovenijo šte. 11.945, v Zagrebu šte. 39.030.

Podružnice: DJAKOVO, MARIBOR, SARAJEVO, SOMBOR, SPLIT, SIBENIK. Ekspozitura: BLED.

Interesna skupnost z: Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Kapital in rezerve skupno nad Din 15.000.000.—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, daje v najem jeklene shrambe za vrednote, kupuje in prodaja kar najbolje tuje valute in devize, sprejema vloge na tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk Drž. razr. loterije.